

A TUDOMÁNY EVOLÚCIÓJA:
A VALÓS ÉS A VIRTUÁLIS VILÁGOK

EMBERI SORSOK A SZÁMOK TÜKRÉBEN

Magyarország demográfiai helyzete

Spéder Zsolt

KSH Népeségtudományi Kutatóintézet

PTE BTK Demográfia és Szociológia Doktori Iskola

A népesség alakulásának alapvető összefüggése

Népesség = születések – halálozások

+– vándorlási egyenleg

születések = f (párkapcsolatok)

népességszerkezet, öregedés

előreszámítás

Születések és halálozások Magyarországon, 1989–2014

Év	Születés	Halálozás	Népességszám
1989. január 1.			10 588 614
1989	123 304	144 695	
2014	91 510	126 308	
Összesen 1989. január 1. és 2015. január 1. között	2 660 822	3 564 580	
2015. január 1.			9 855 571

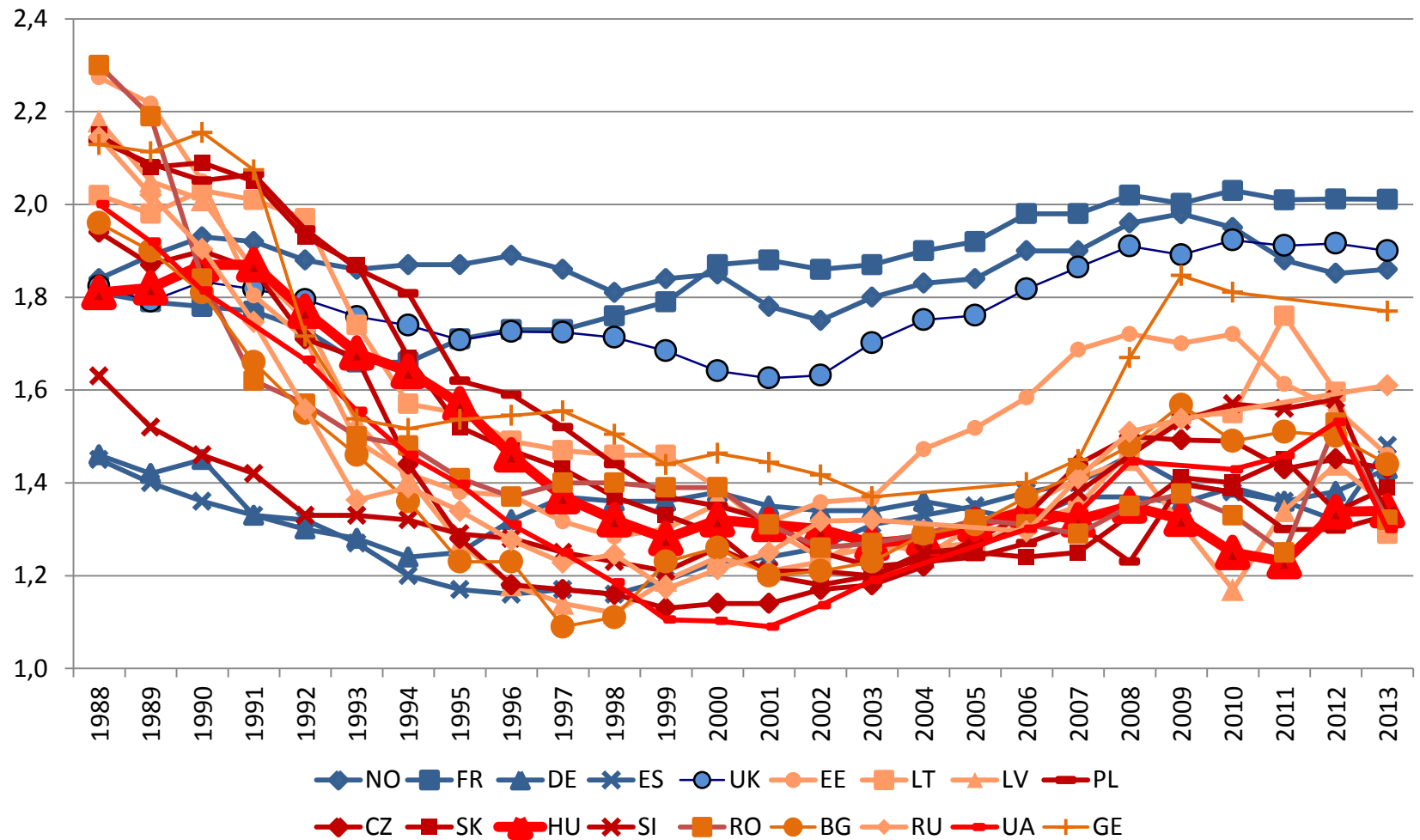
Forrás: KSH népmozgalmi adatok, saját számítás

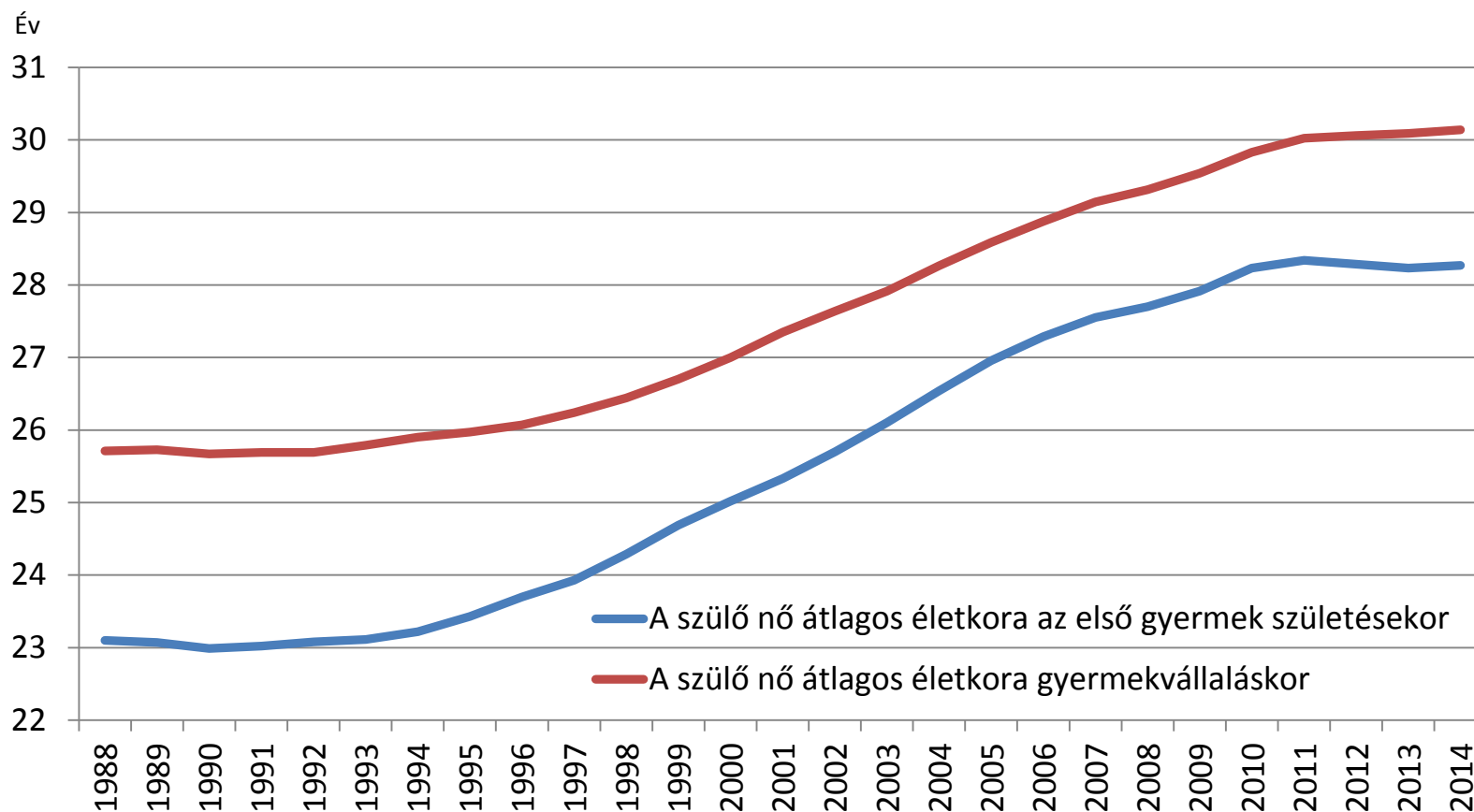

(1) Termékenység

A teljes termékenységi arányszám (TTA) alakulása, 1989–2013

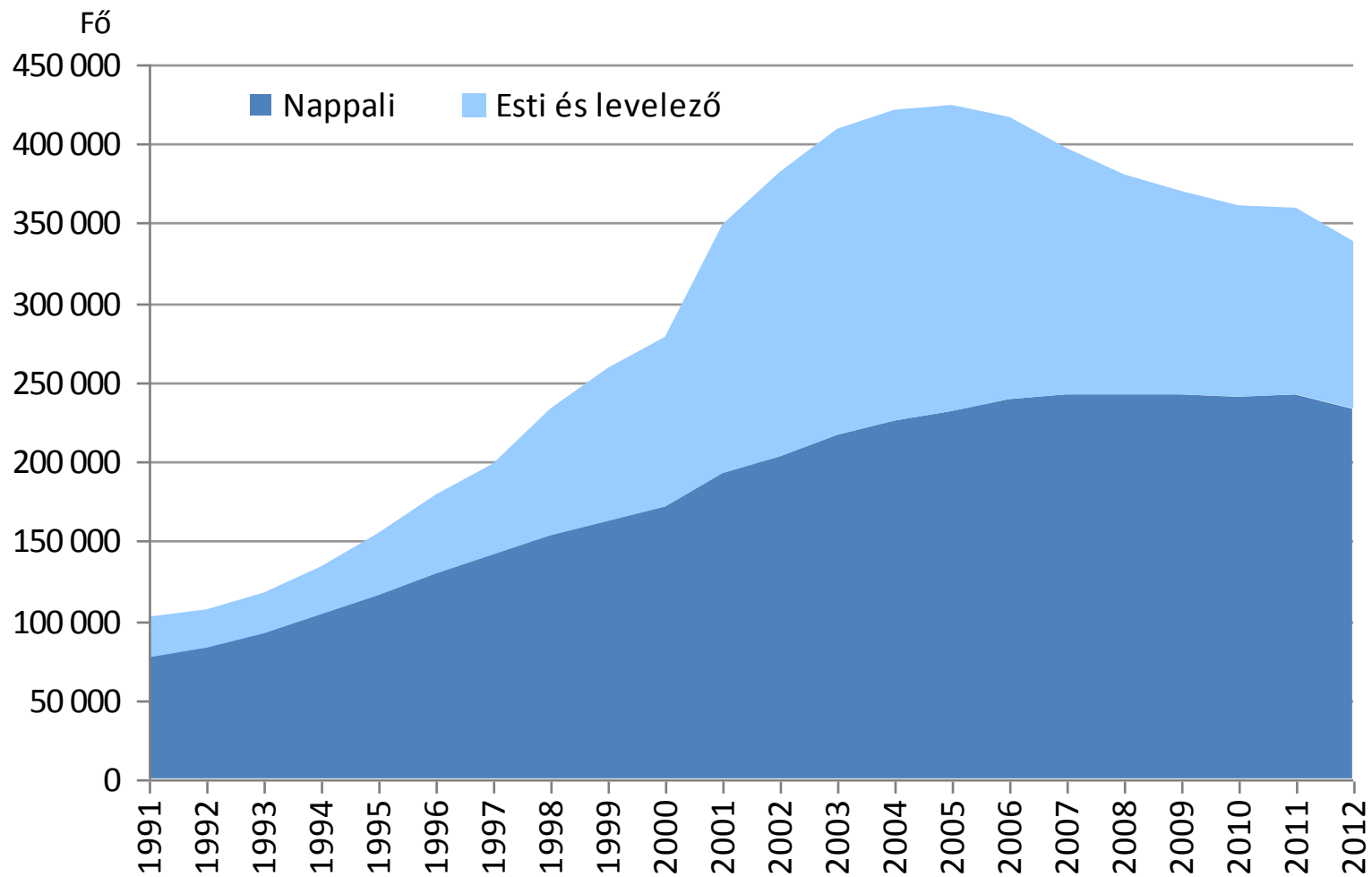
A szülő nő átlagos életkora első és összes gyermek születésekor, 1988–2013

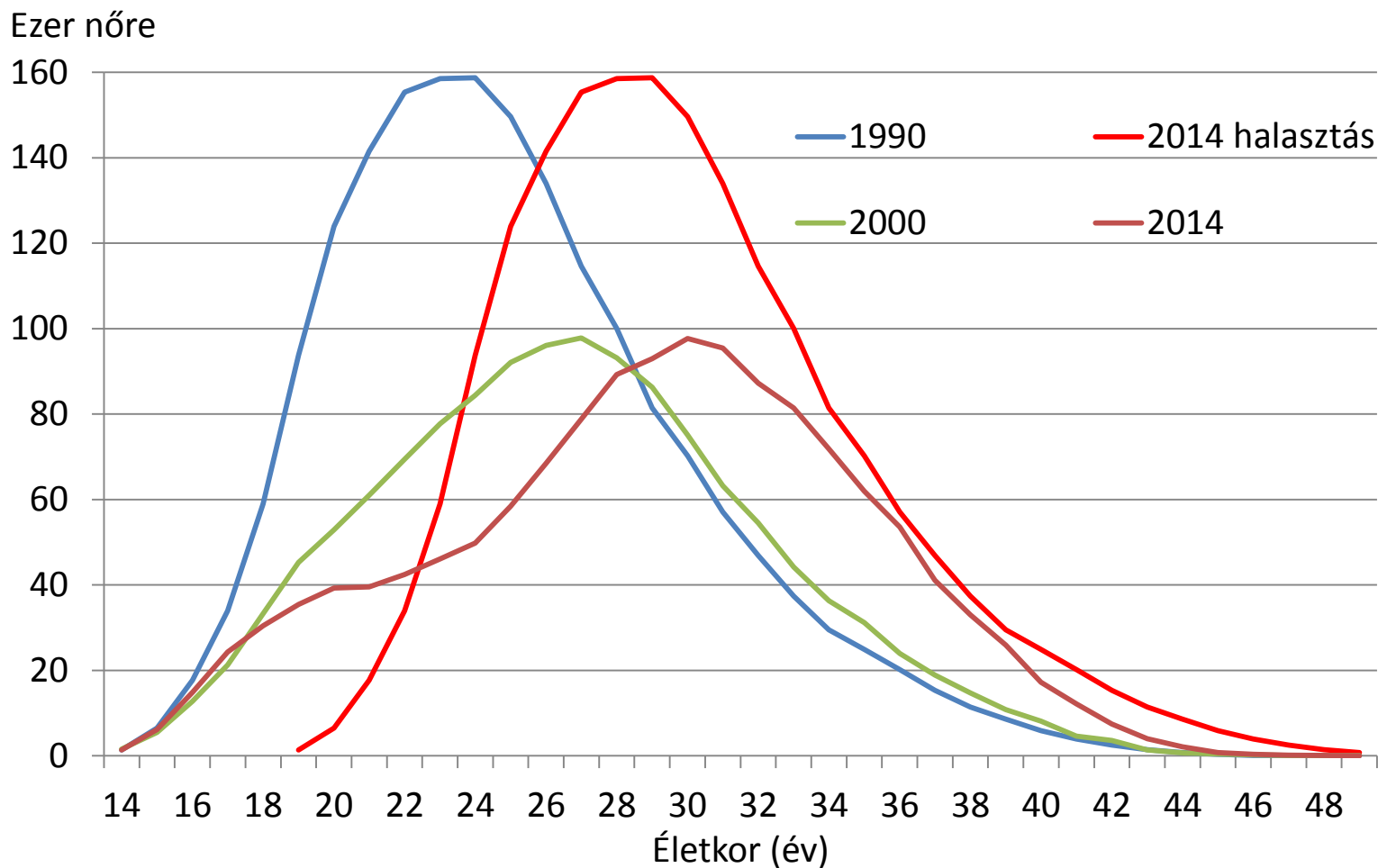
Forrás: KSH népmozgalmi adatok, saját számítás

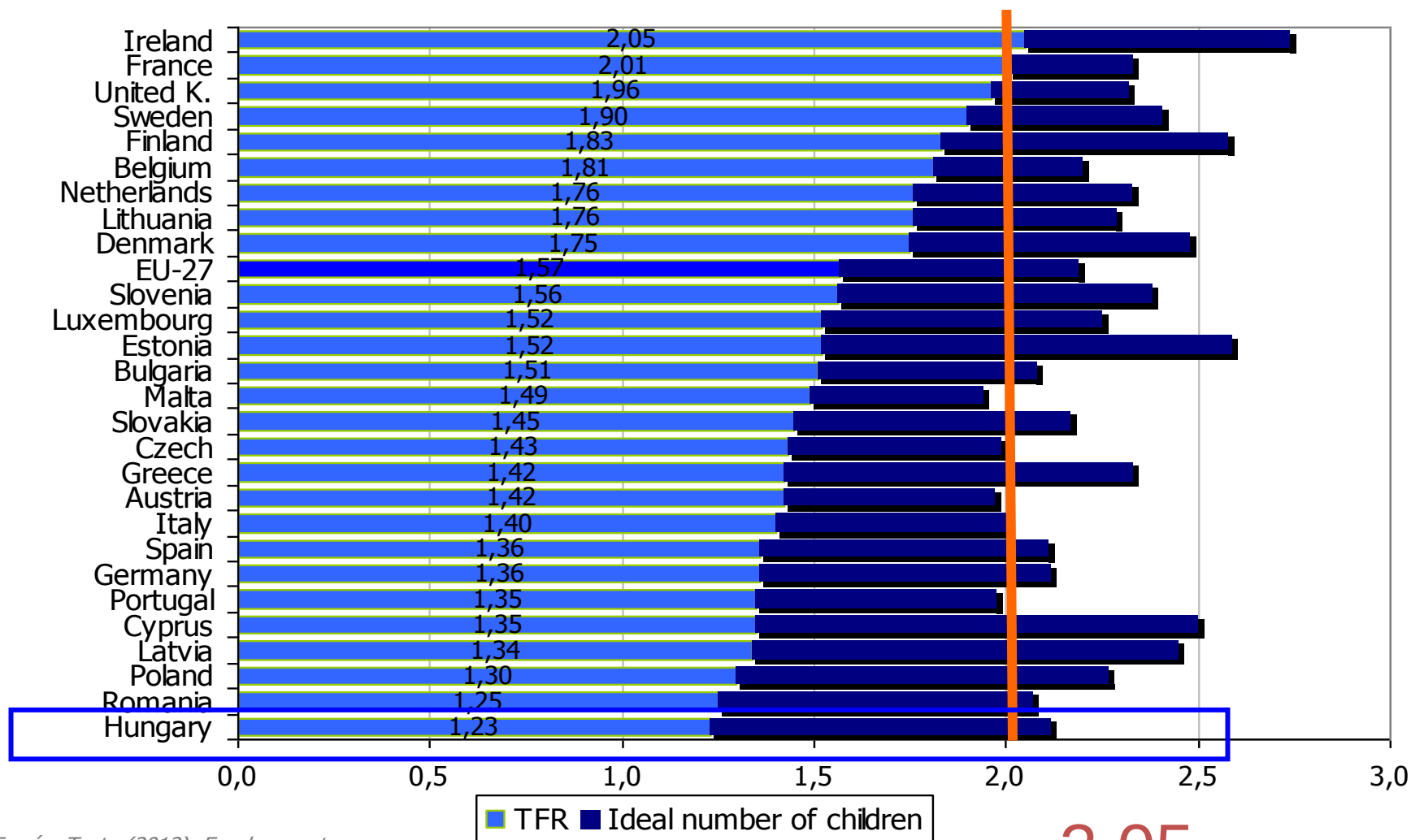
Iskolai expanzió:
a felsőfokú képzésben részt vevők száma, 1991–2012

Ezer megfelelő korú nőre jutó élve születés, 1990, 2000, 2014

Termékenységi „rés” („fertility gap”) Európában: A TTA és az ideális gyermekszám az európai országokban, 2011-ben

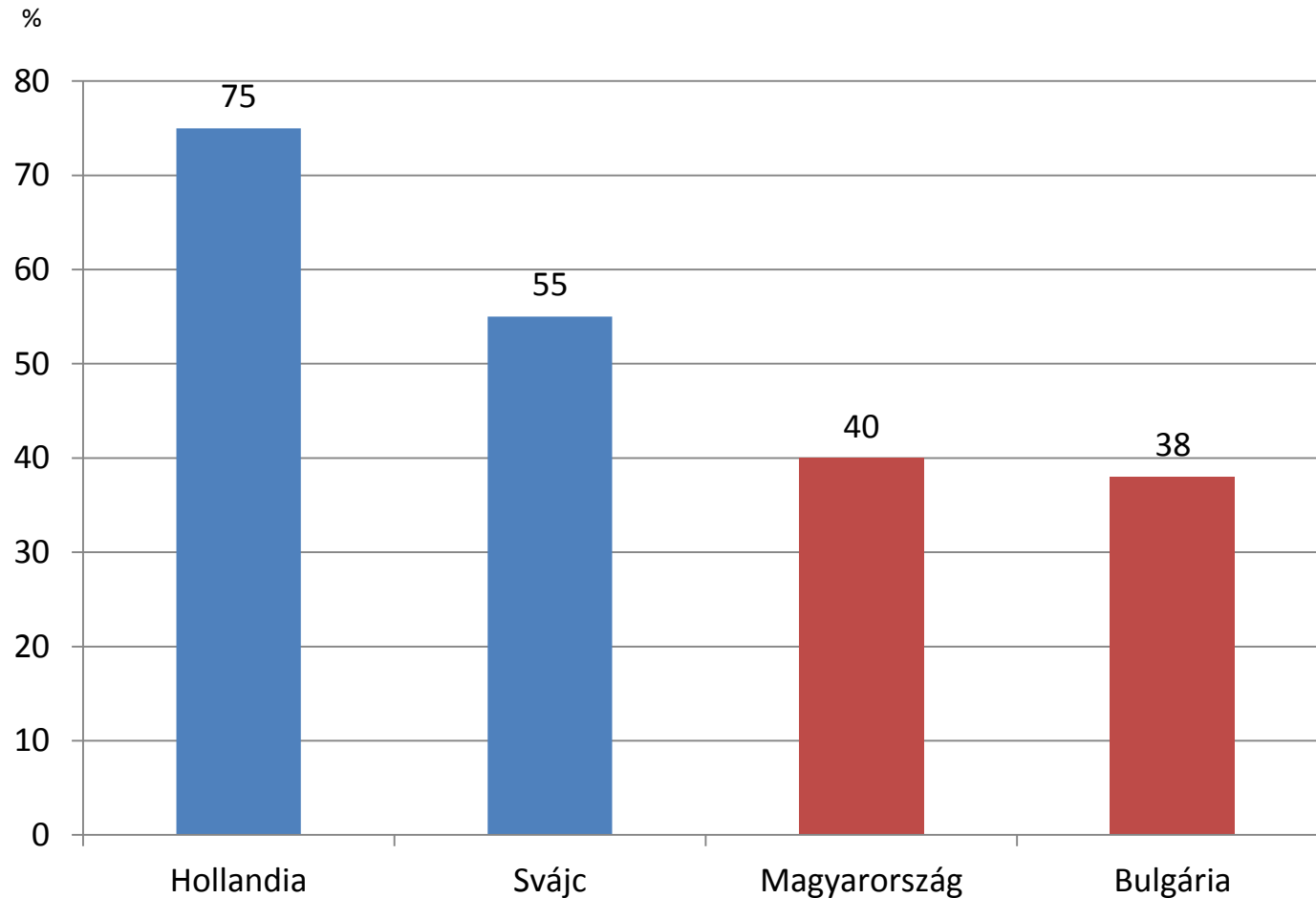

Forrás: Testa (2012), Eurobarometer

2,05

A két éven belül gyermeket tervezők közül terveiket megvalósítók aránya négy európai országban

Forrás: Kapitány–Spéder 2011

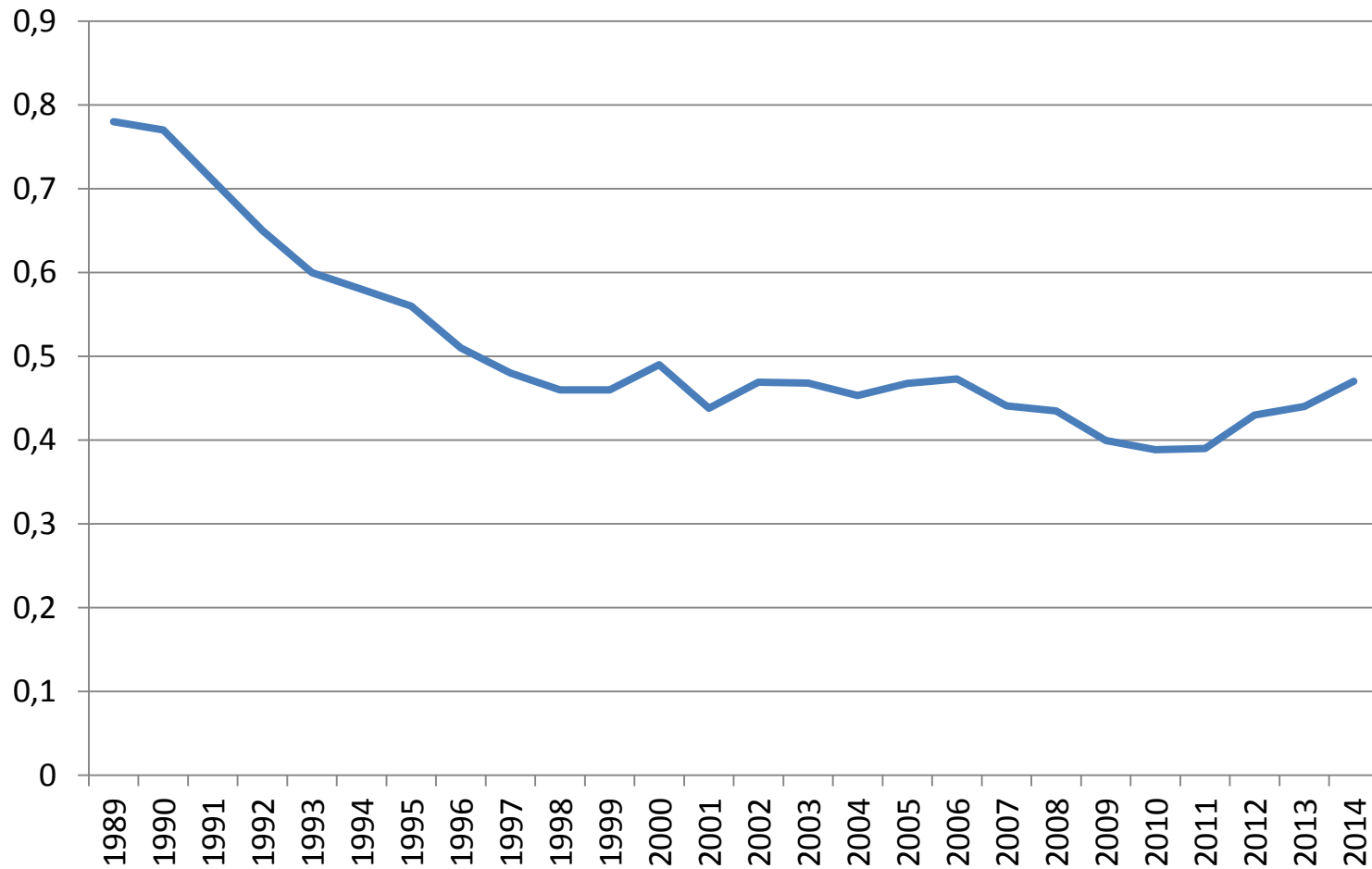

A termékenység csökkenésének összetevői

- (1) iskolai expanzió
- (2) a párkapcsolatok átalakulása, instabilabbá válása
- (3) gazdasági szorítások,
család és munkahely
összeegyeztetésének nehézségei
- (4) a családpolitika instabilitása
- (5) a gazdasági növekedés 2006-os megtorpanása
- (6) értékváltozások (?)

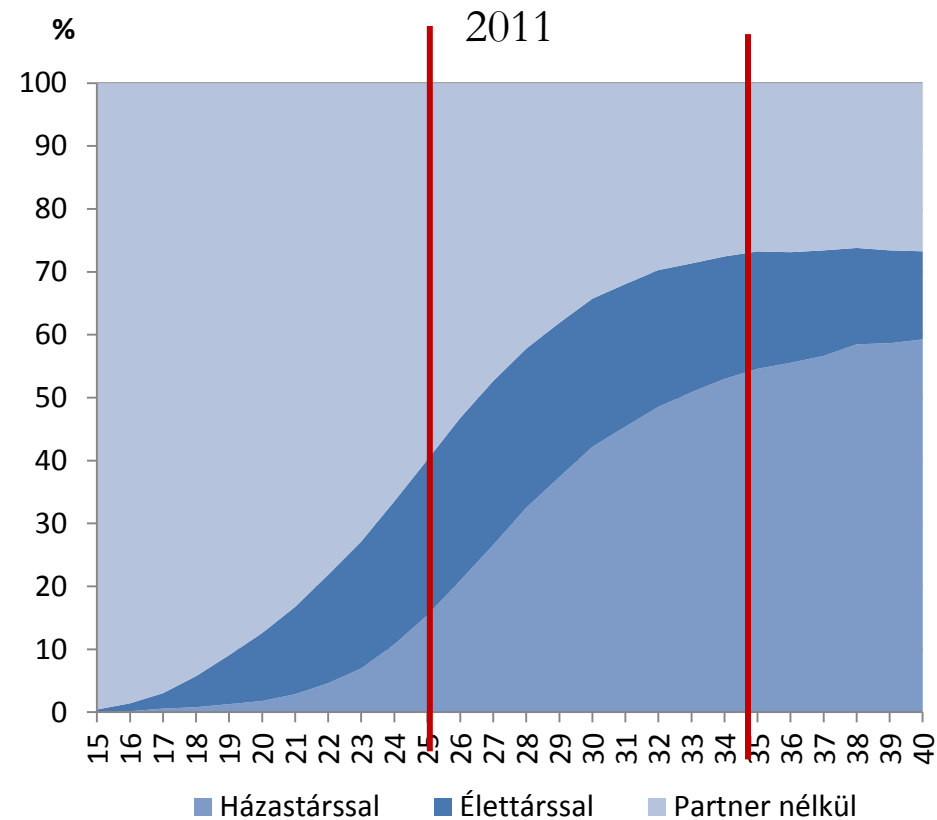
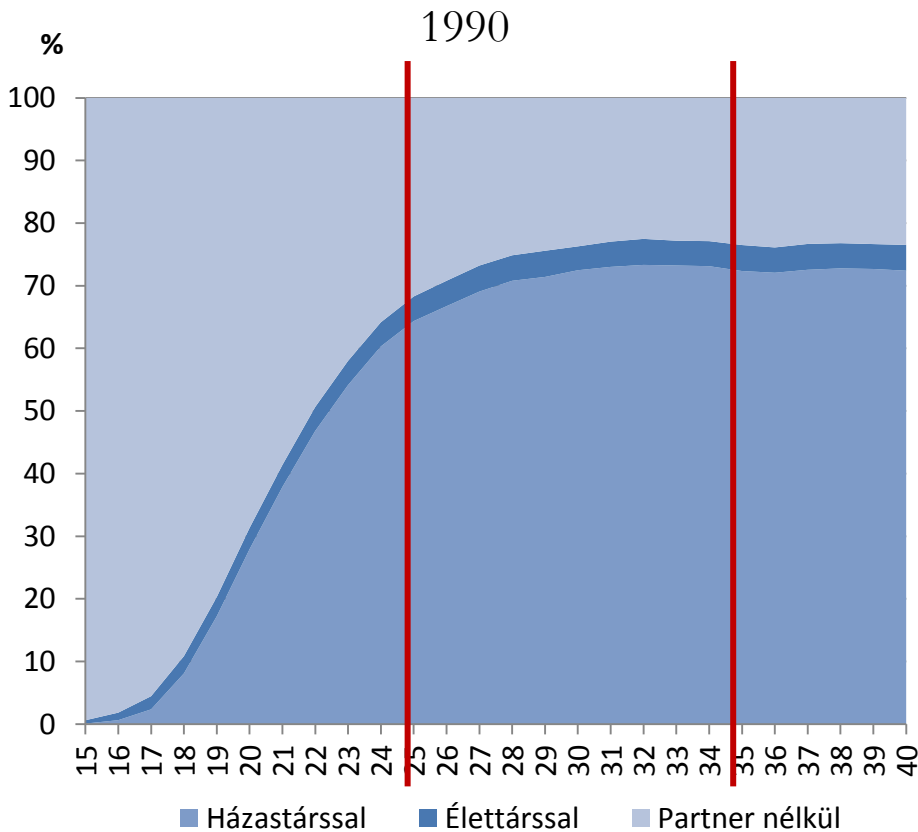
Teljes első házasságkötési arányszám Magyarországon, 1989–2014

Forrás: KSH népmozgalmi adatok, saját számítás.

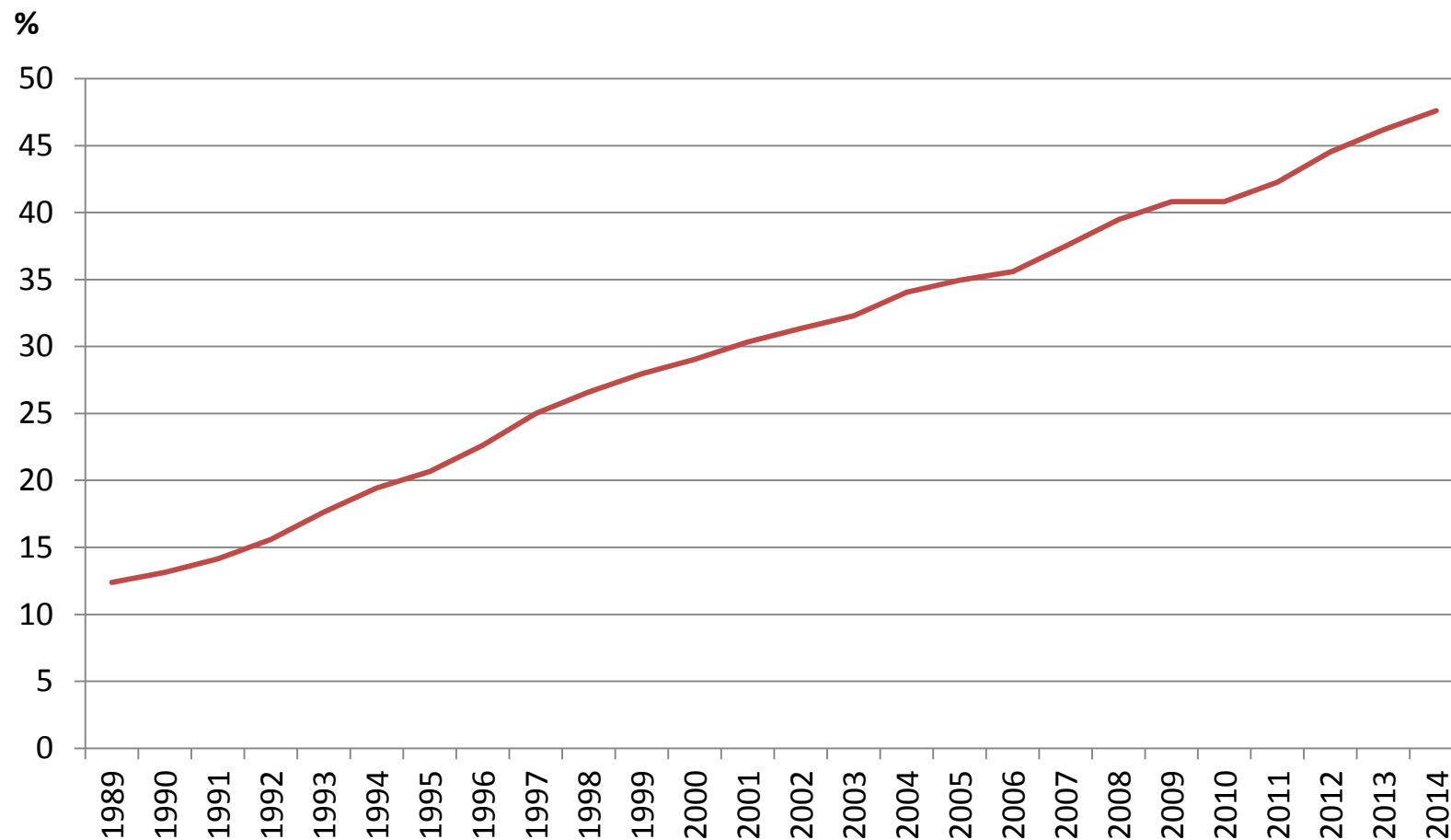
A 15–40 éves nők megoszlása párkapcsolati helyzetük szerint, 1990, 2011

Forrás: Saját számítás, népszámlálási adatok, 1990, 2011

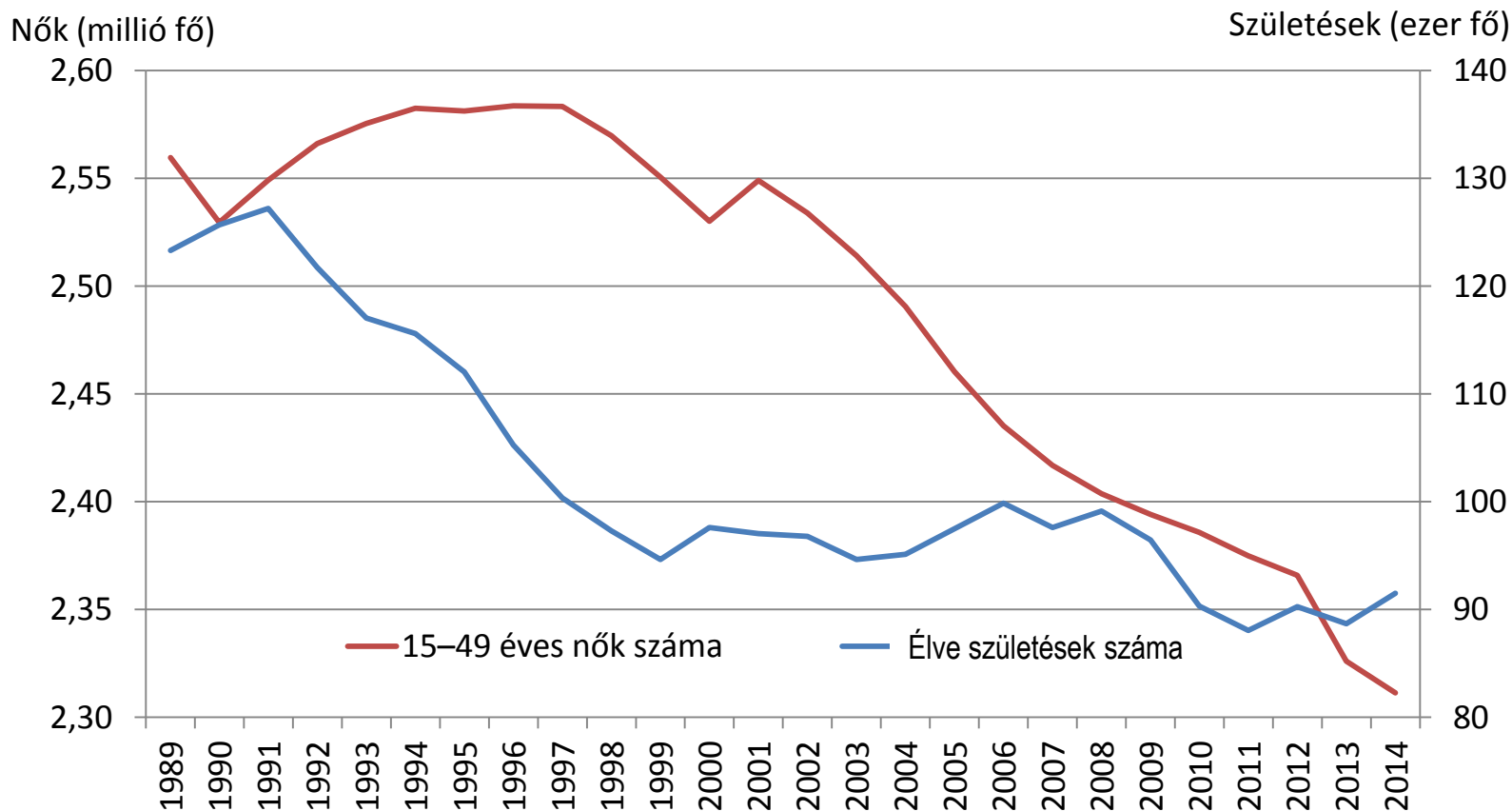
A házasságon kívüli születések aránya Magyarországon, 1989–2014

Forrás: KSH népmozgalmi adatok, saját számítás

A szülőképes korú nők és az élve születések száma, 1989–2013

Forrás: KSH népmozgalmi adatok, saját számítás

A „német csapda” ?

BiB

Bundesinstitut für Bevölkerungsforschung beim StBA

www.bib-demographie.de

Kinderlosigkeit in Deutschland? Die Aussagekraft ausgewählter empirischer Daten zur Kinderlosigkeit bei Akademikerinnen

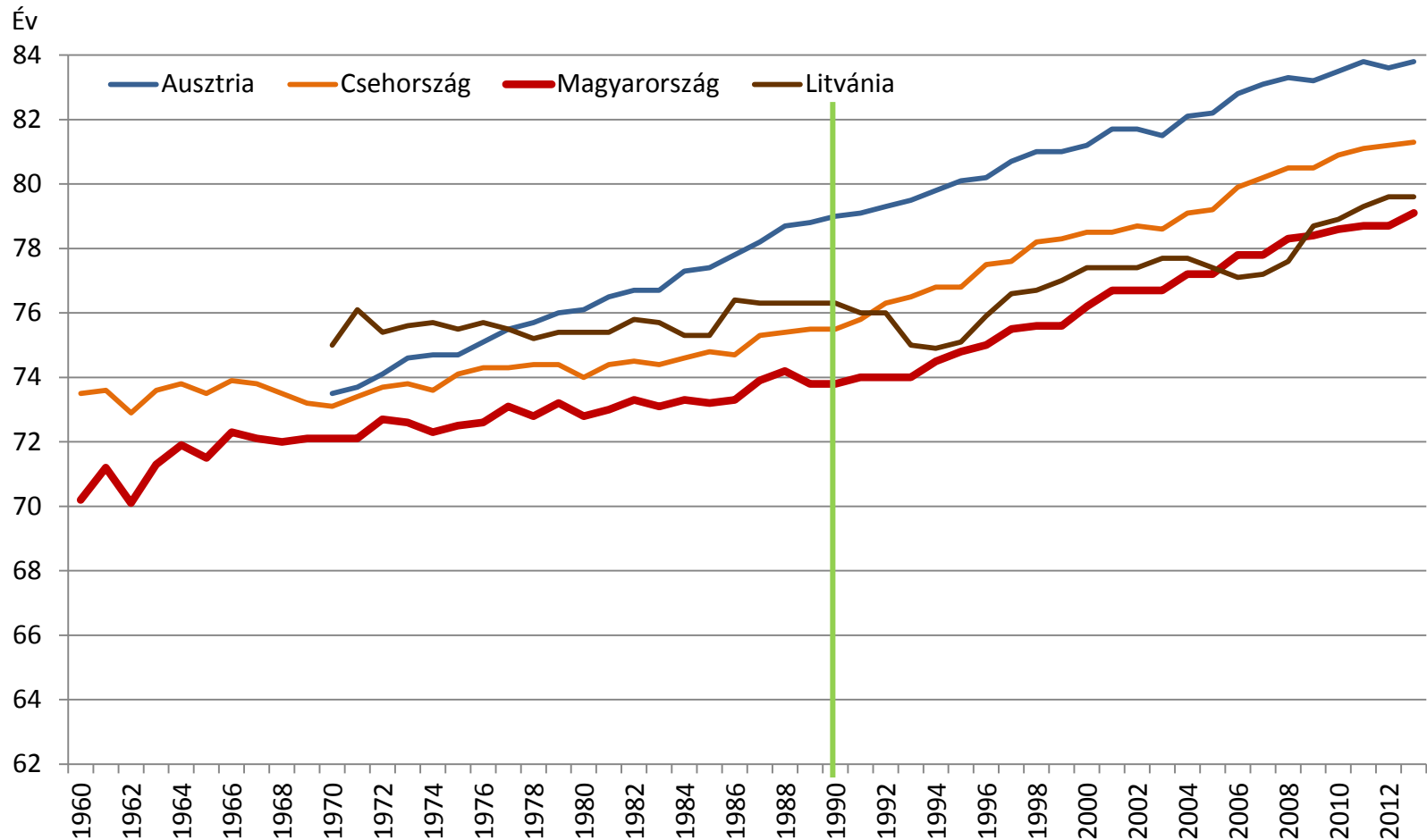
Manfred Scharein / Rainer Unger

Workshop 6. und 7. Oktober 2005 in Rostock
Max-Planck-Institut für demographische Forschung

(2) Halandóság

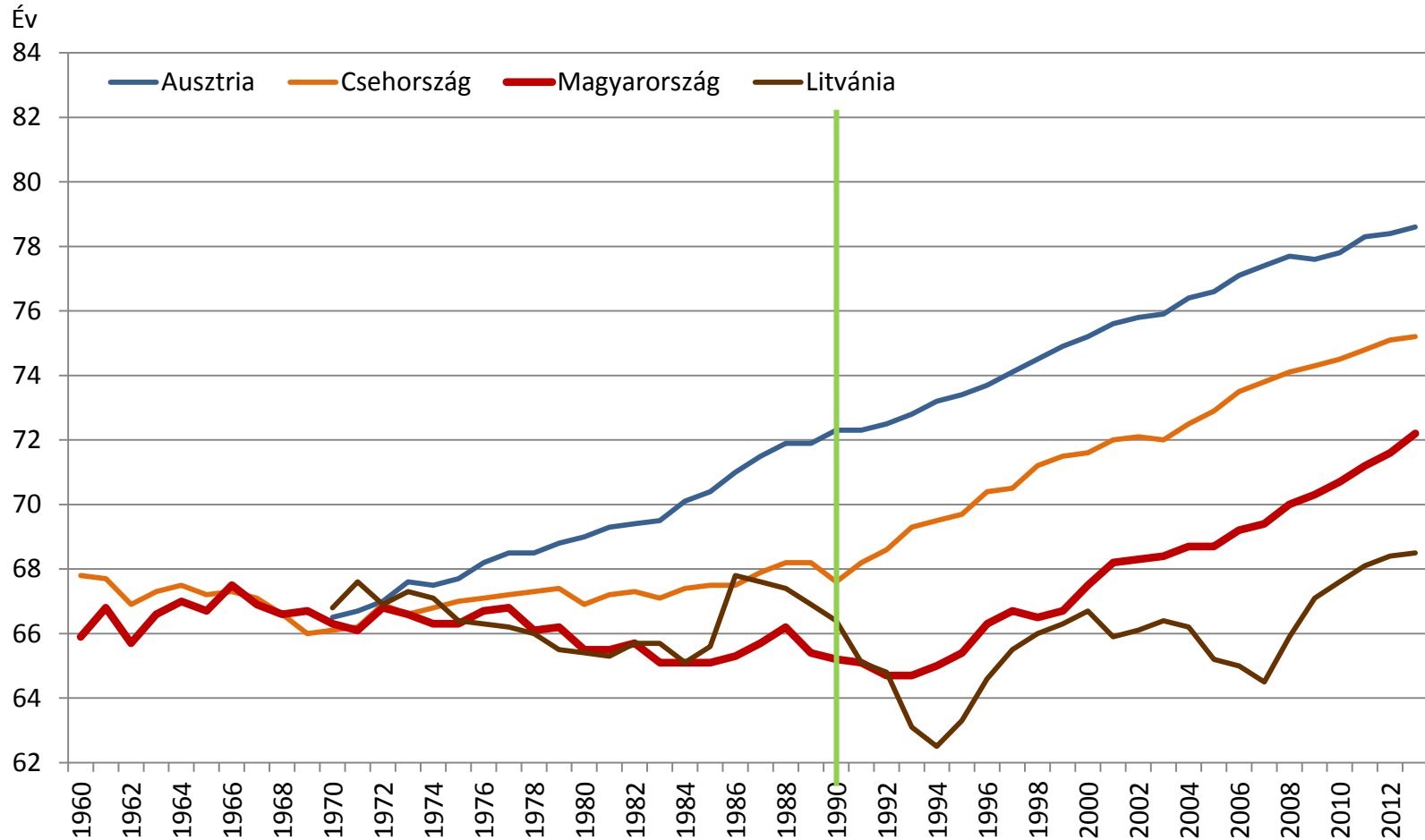
Nők születéskor várható átlagos élettartama (év) Magyarországon, Csehországban, Litvániában és Ausztriában, 1960–2013

Forrás: Eurostat

Férfiak születéskor várható átlagos élettartama (év) Magyarországon, Csehországban, Litvániában és Ausztriában, 1960–2013

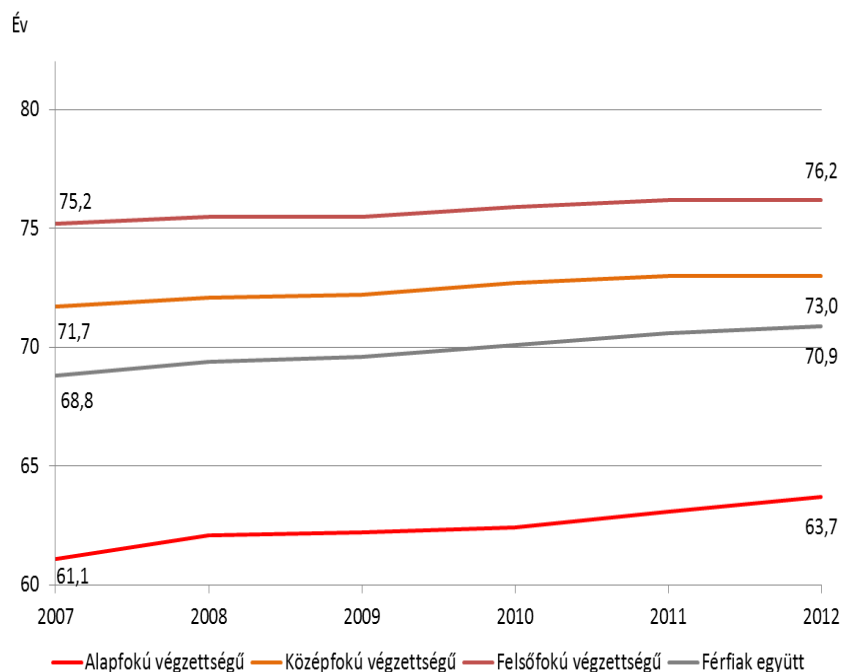

Forrás: Eurostat

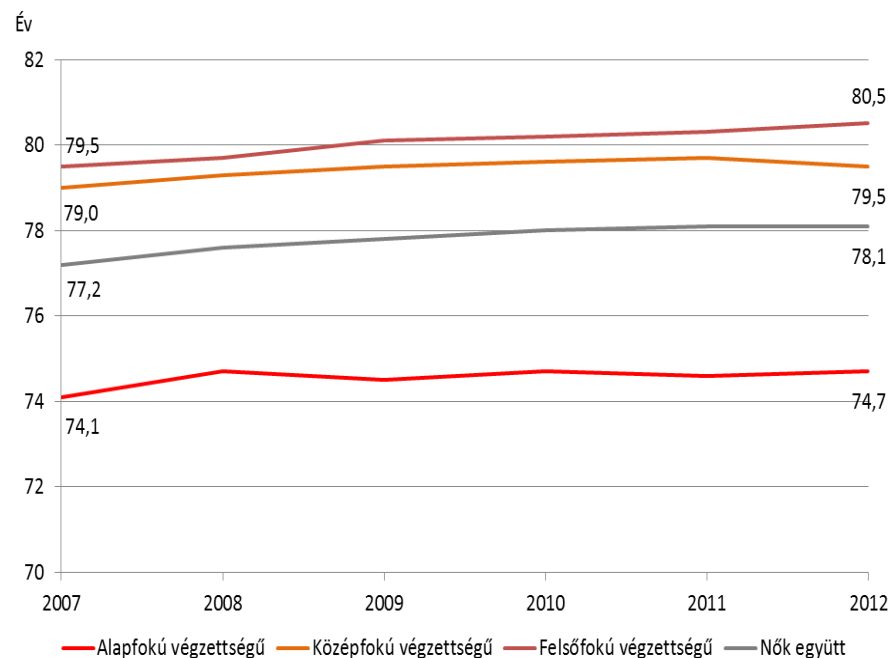

A születéskor várható élettartam, 2007–2014, iskolai végzettség szerint, férfiak és nők körében

Férfiak

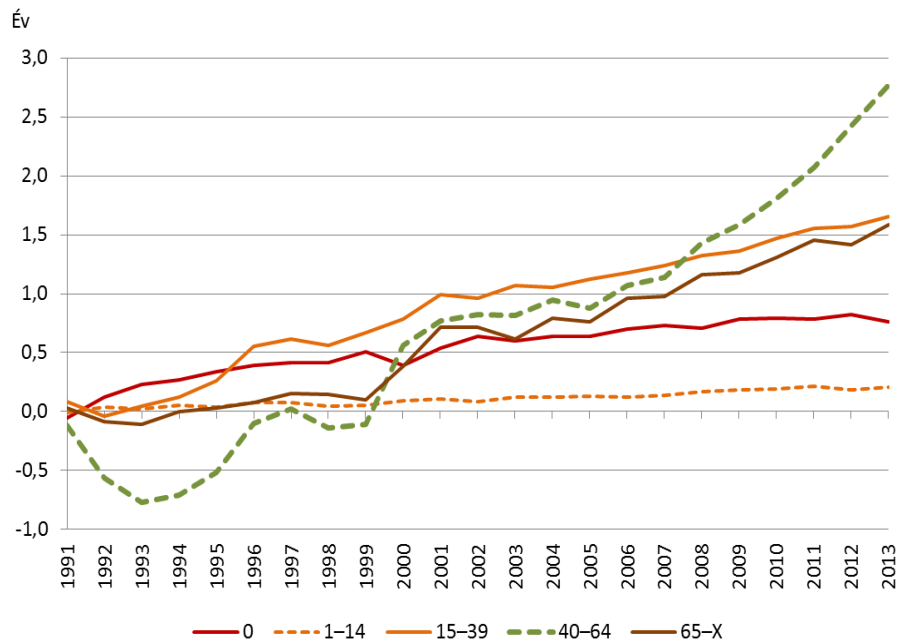

Nők

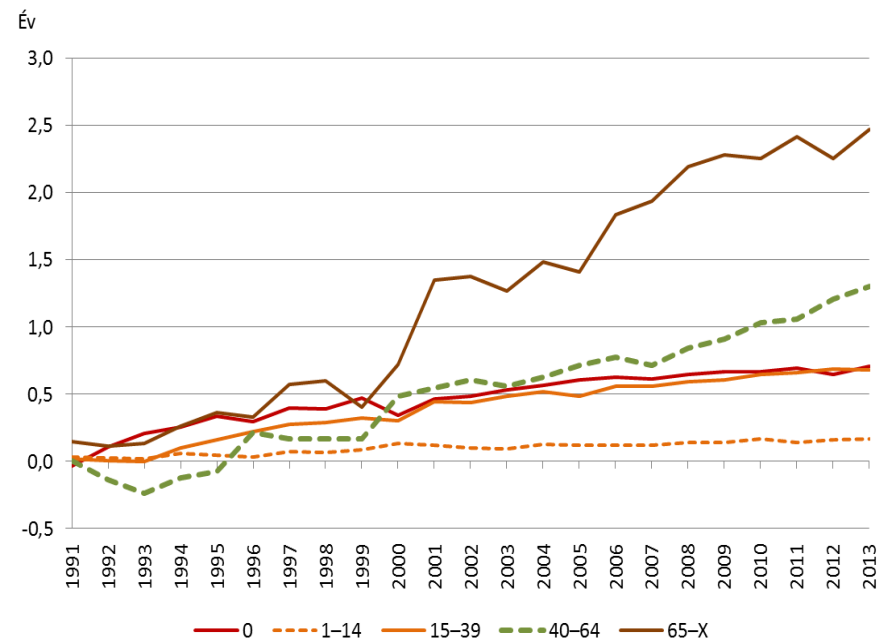

Az egyes életkorokban bekövetkezett javulás mennyiben (hány évvel) járult hozzá a várható élettartam növekedéséhez 1991-2013 között, férfiak és nők körében

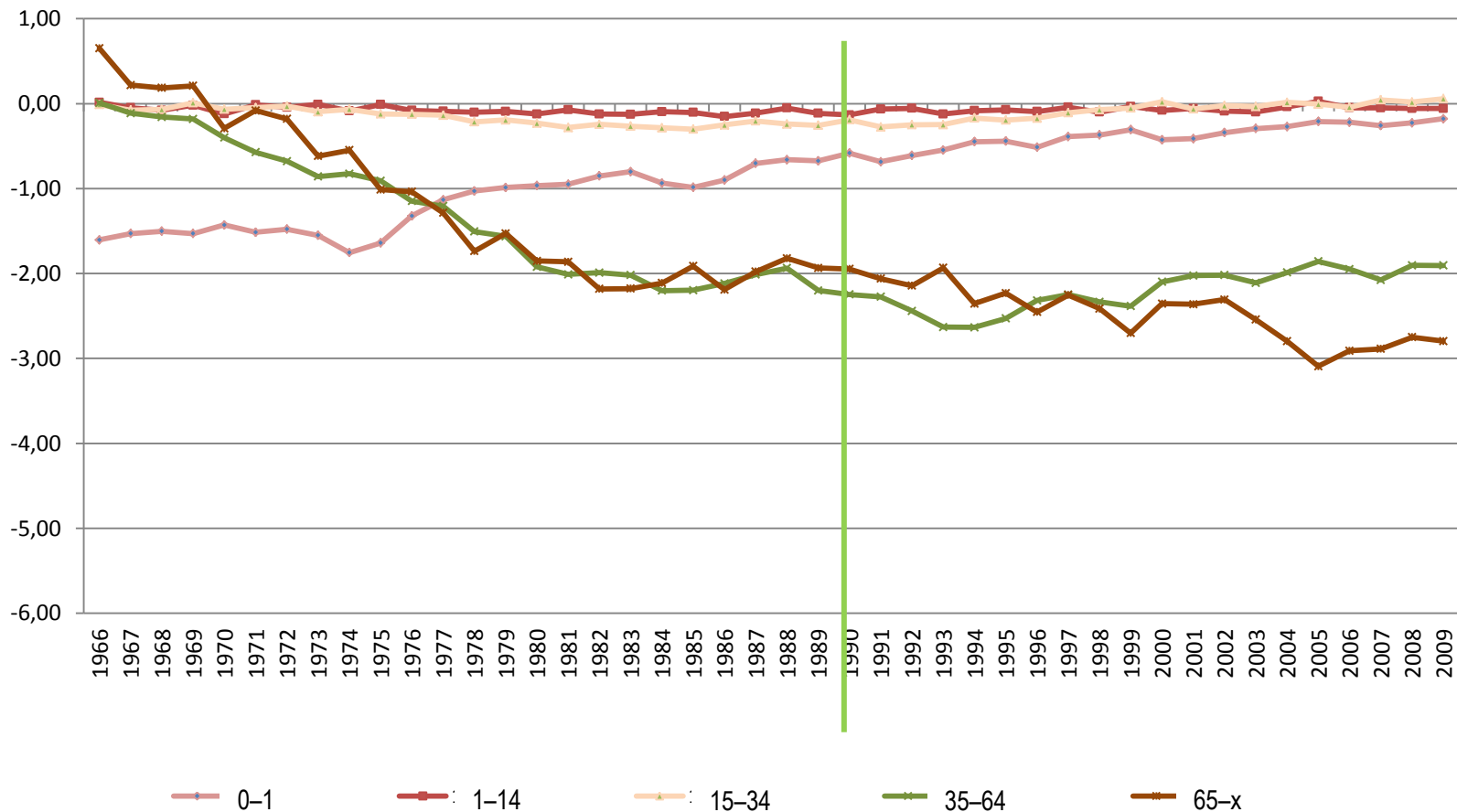
Férfiak

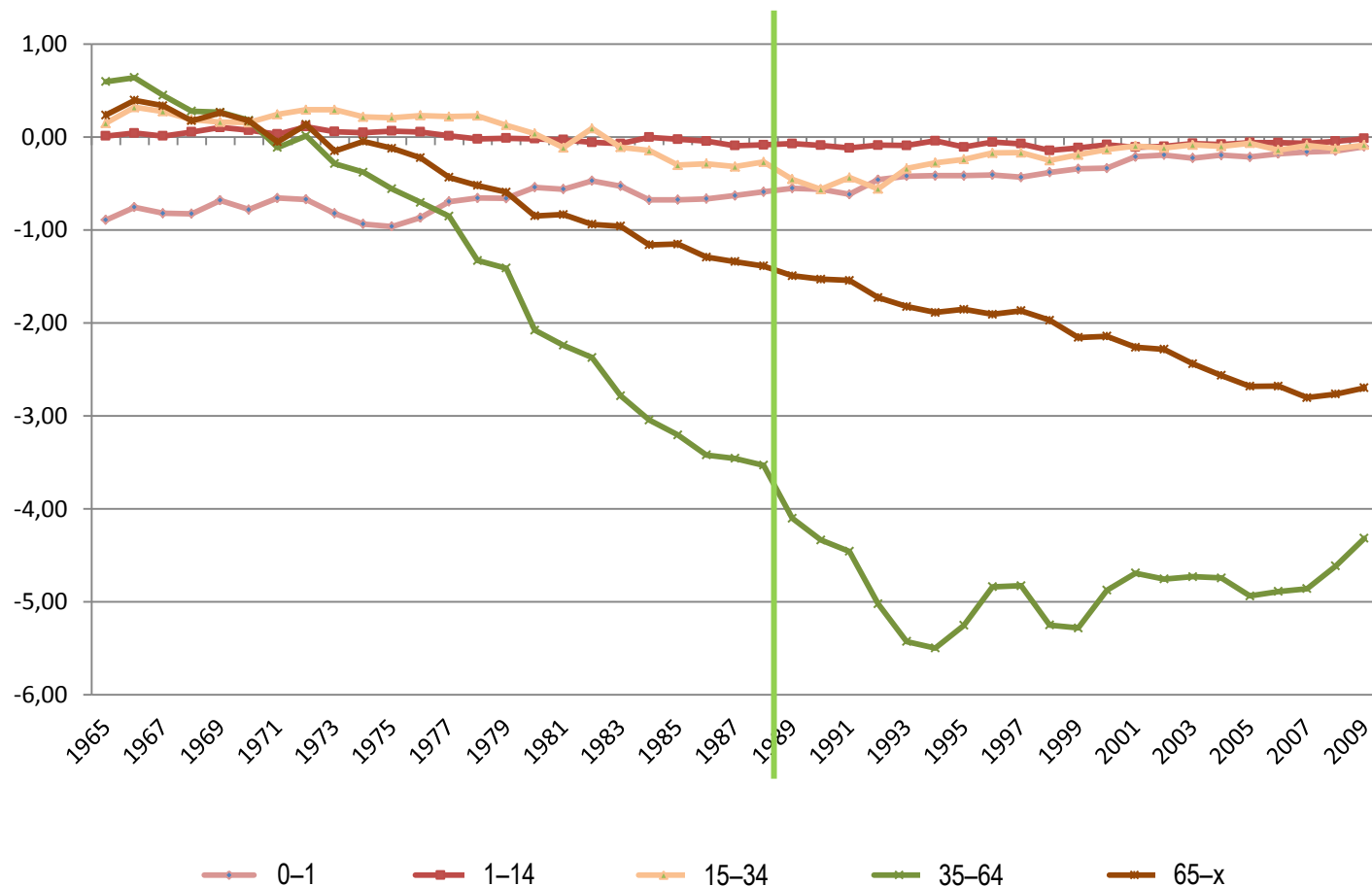
Nők

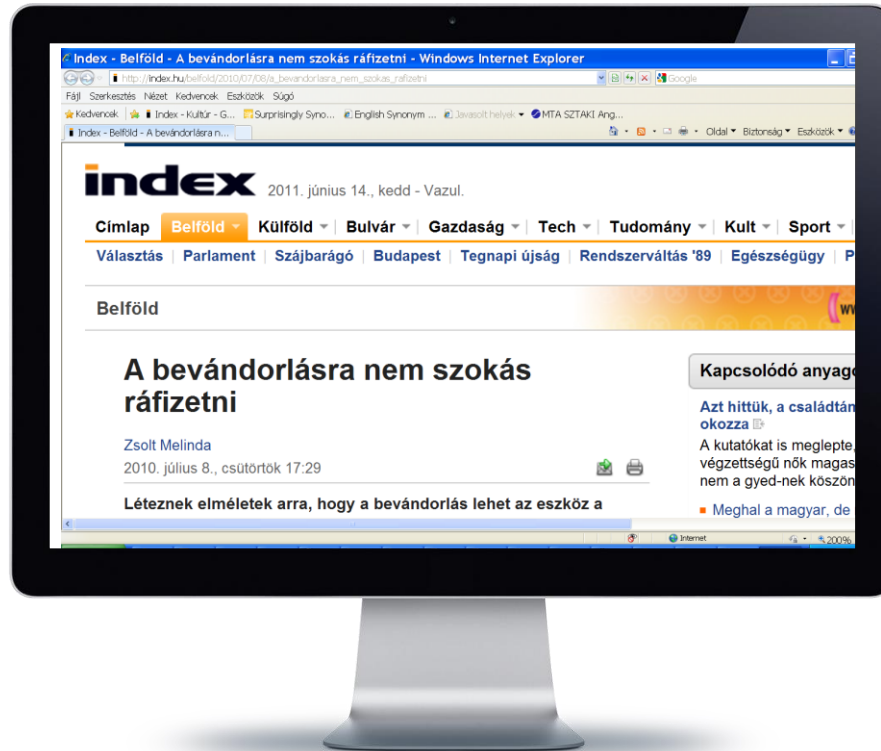

Az egyes korcsoportok halandóságának hozzájárulása az osztrák várható élettartamtól való elmaradásban, nők

Az egyes korcsoportok halandóságának hozzájárulása az osztrák várható élettartamtól való elmaradásban, férfiak (években)

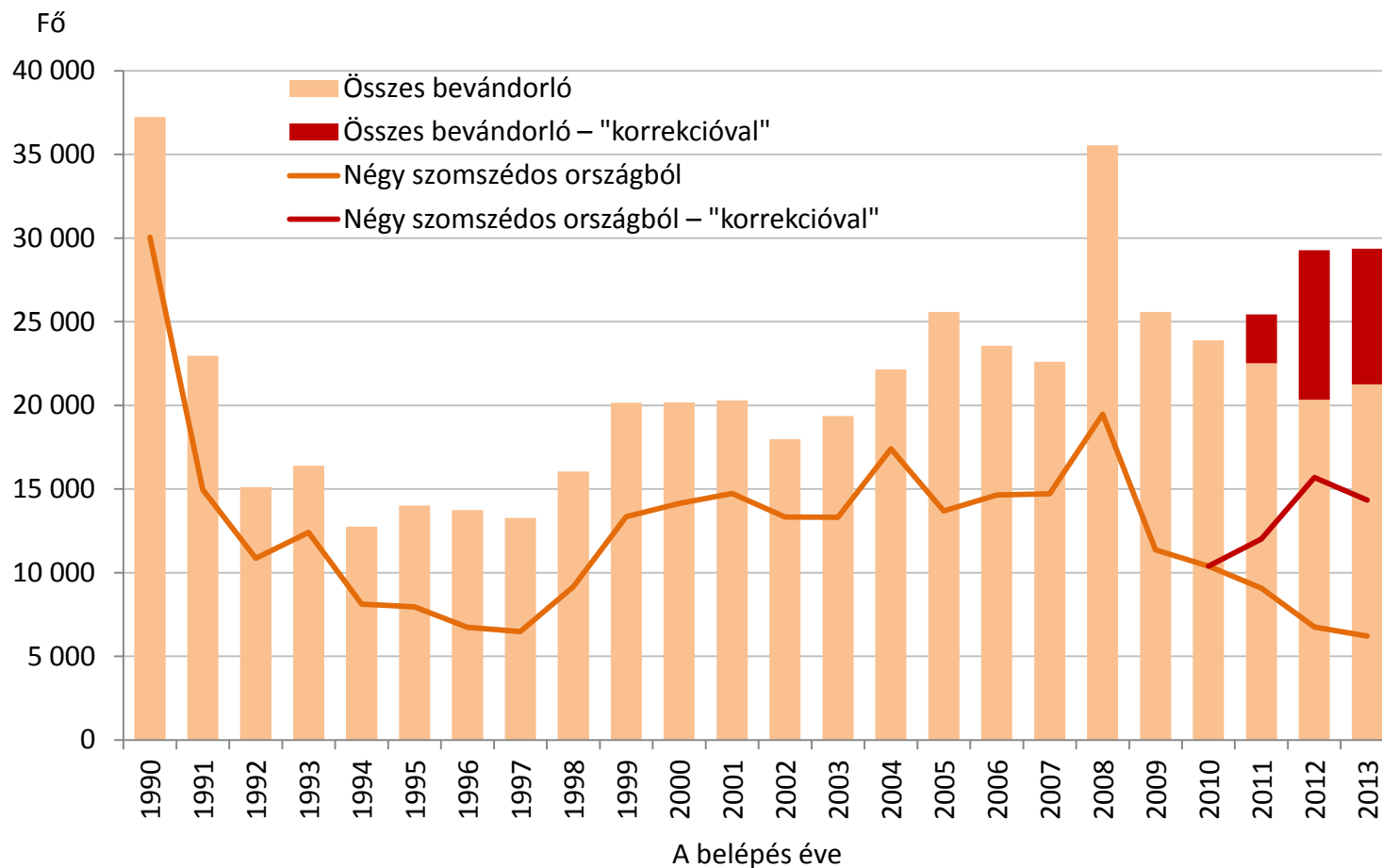

(3) Be- és kivándorlás

A Magyarországra érkező bevándorlók, ezen belül a négy szomszédos országból érkezők száma, 1990–2013

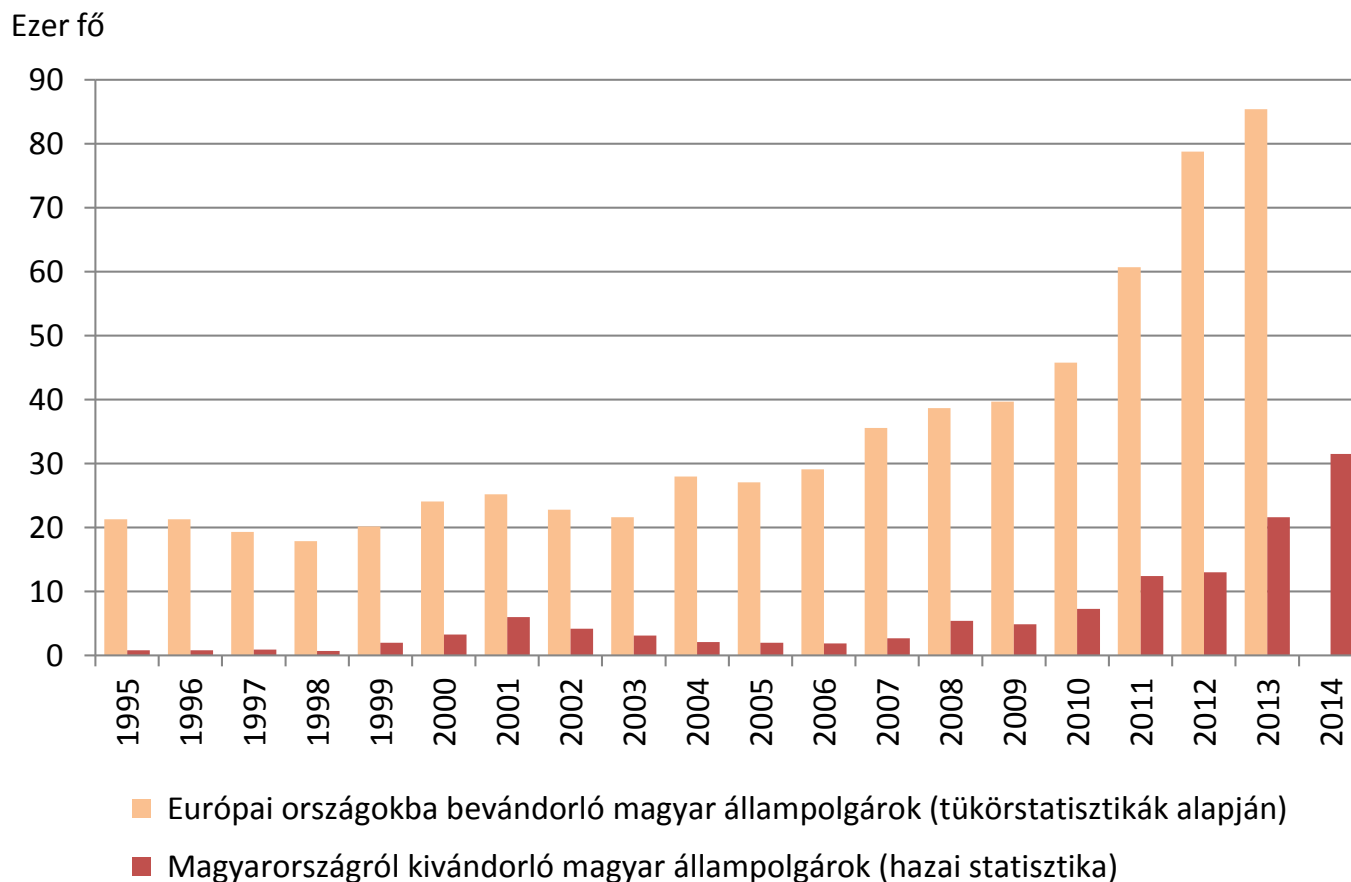

Forrás: Demográfiai évkönyvek.

Megjegyzés: A „korrekció” a szomszédos országokból az egyszerűsített honosítás bevezetését követően érkező magyar állampolgárok számát veszi figyelembe.

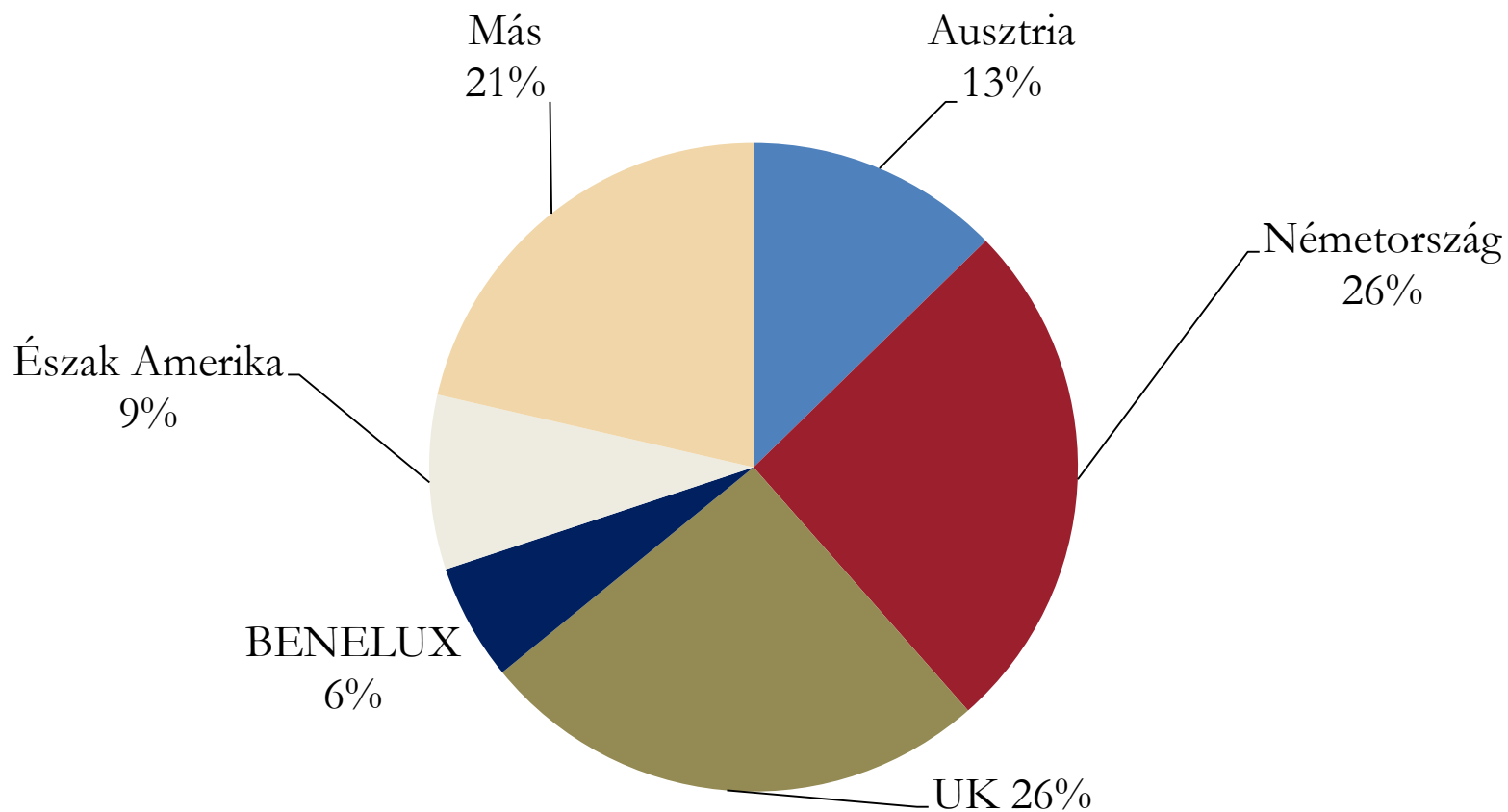
A kivándorlás mérésének *nehézségei*: Magyarországról kivándorló és az európai országokba bevándorló magyar állampolgárok száma, 1995–2013(4)

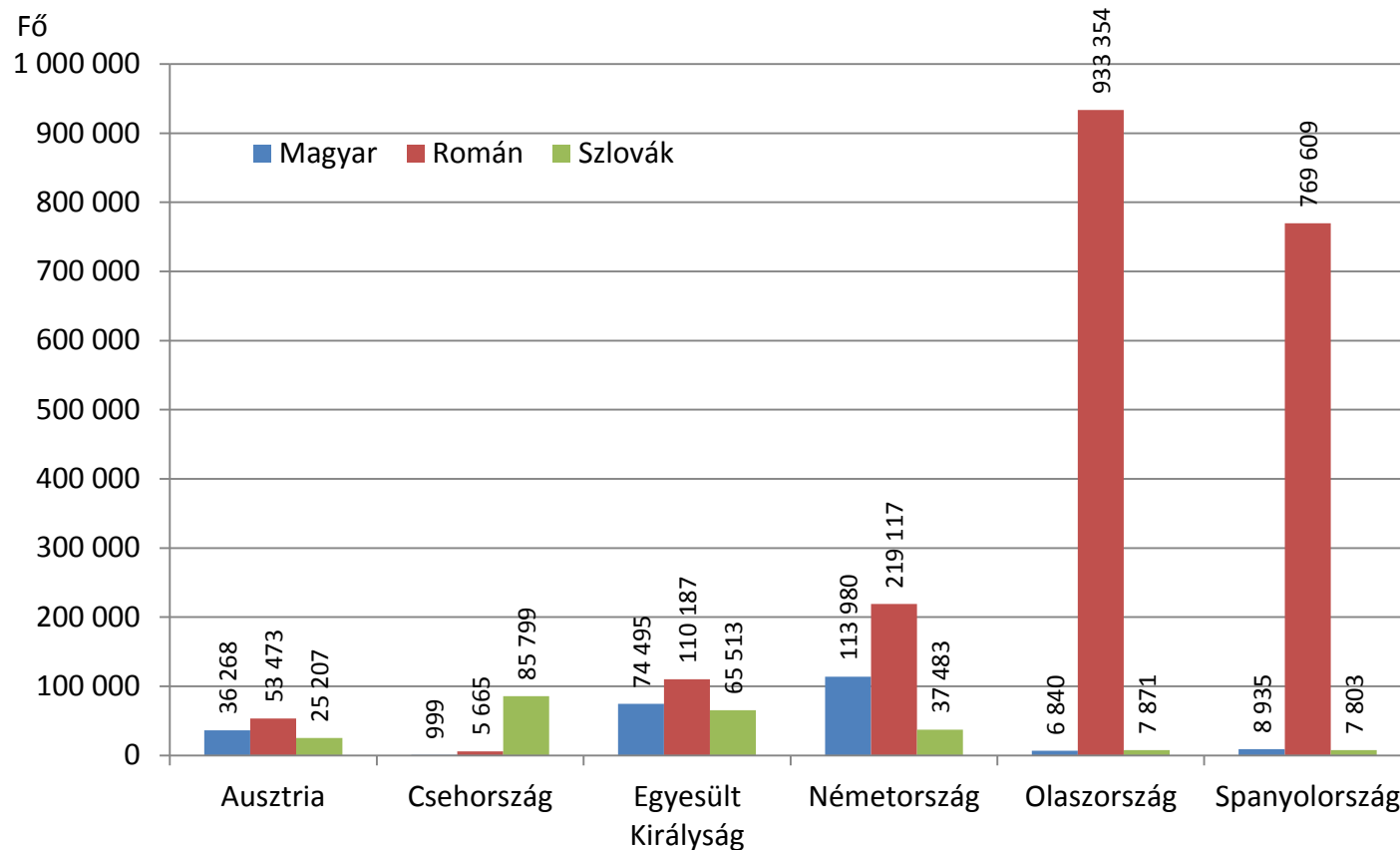
Forrás: Eurostat; Demográfiai évkönyvek

A 2012/2013 fordulóján tartósan külföldön tartózkodó magyar állampolgárok megoszlása célországok szerint (NKI-becslés)

Hat európai országban tartózkodó magyar, román és szlovák állampolgárok száma, 2013. január 1.

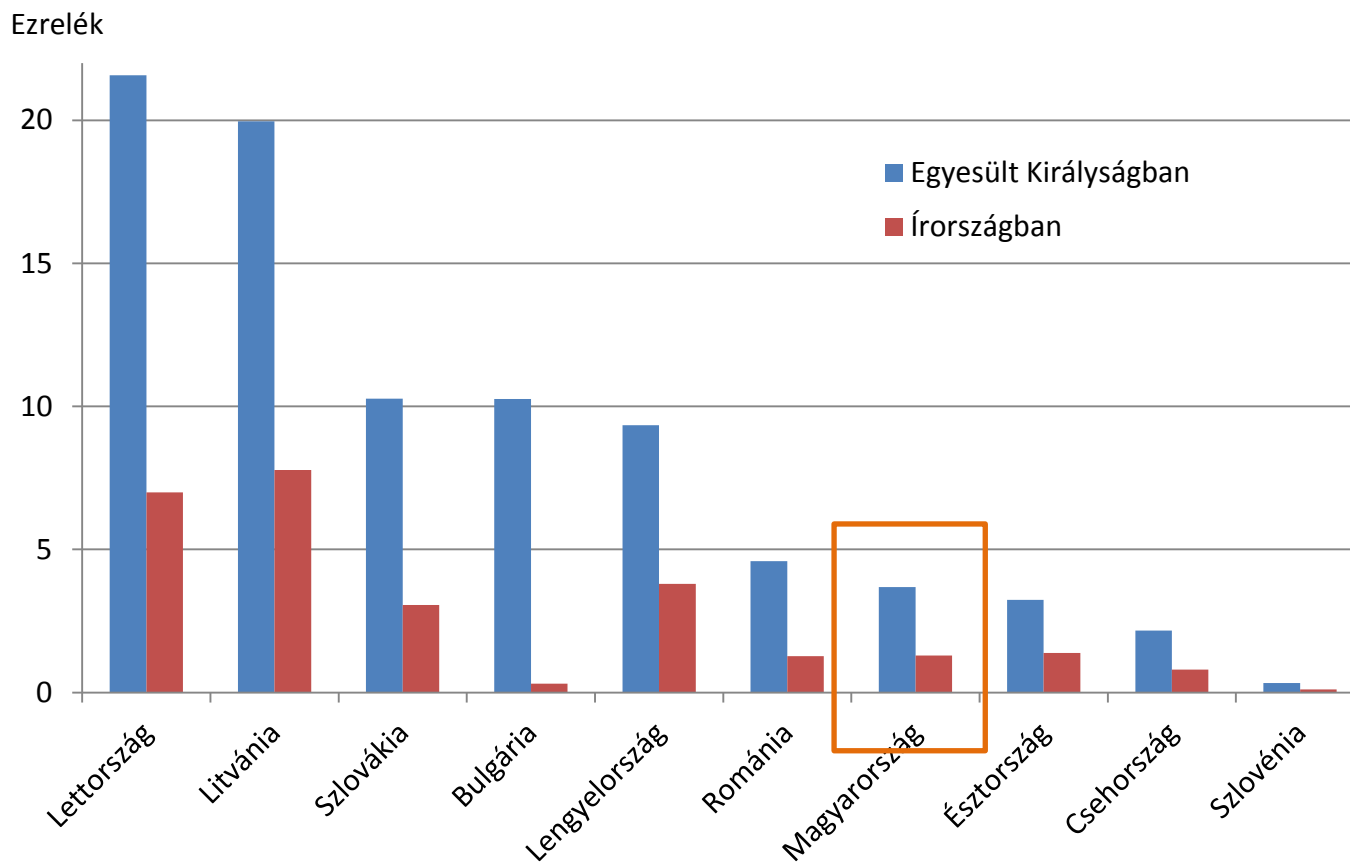

Forrás: Eurostat 2015

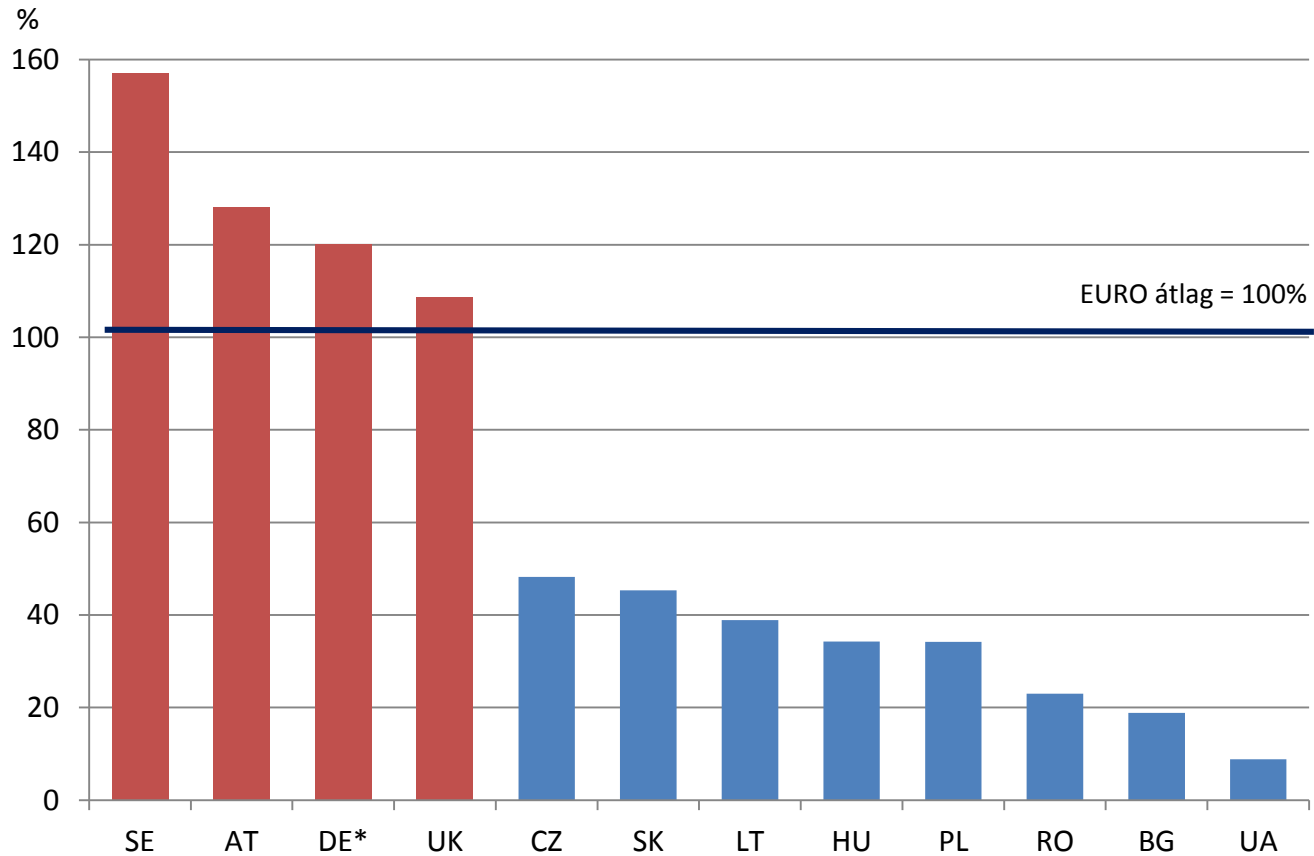
(Egyesült Királyságban: magyar 2014-es, szlovák 2012-es adat.)

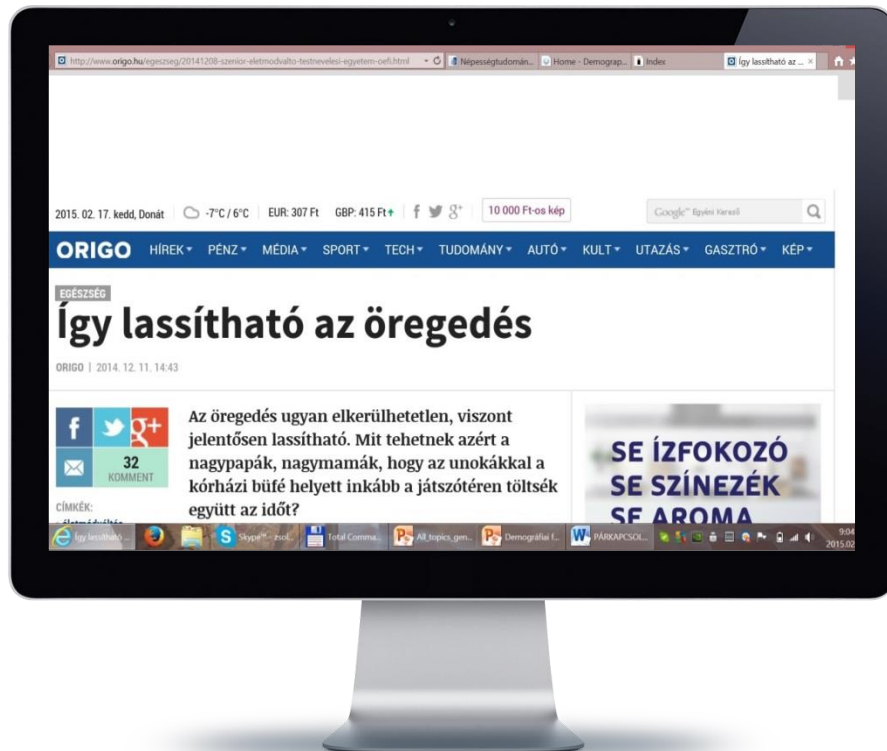
Az EU-8-ból az Egyesült Királyságban és Írországban regisztrált munkavállalóknak a kibocsátó népeiségeken belüli aránya, 2007–2010

Néhány kiválasztott európai ország jóléti szintje (2013) (egy főre jutó GNI)

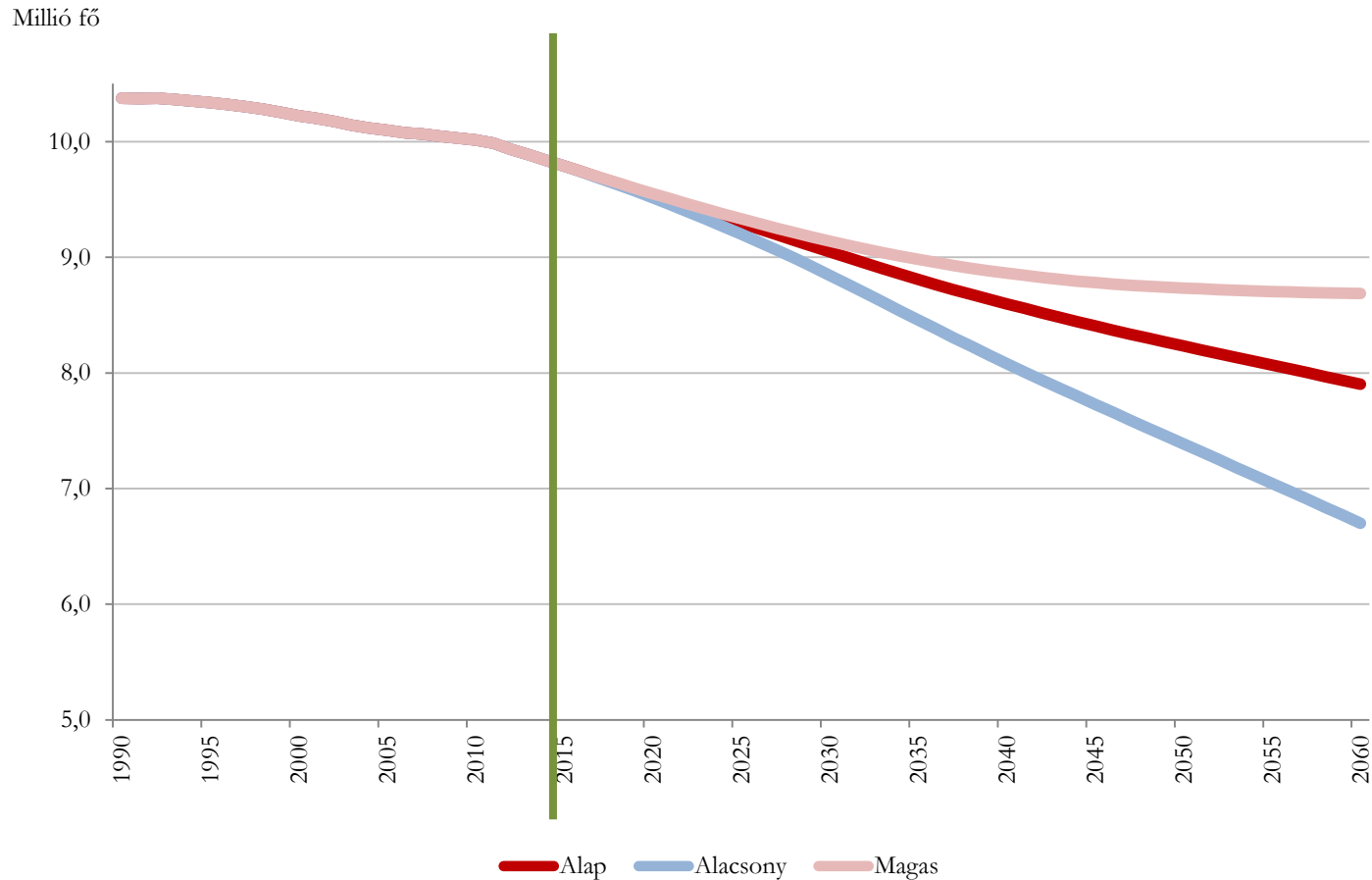
(4) A népesség előrebecslése, öregedés

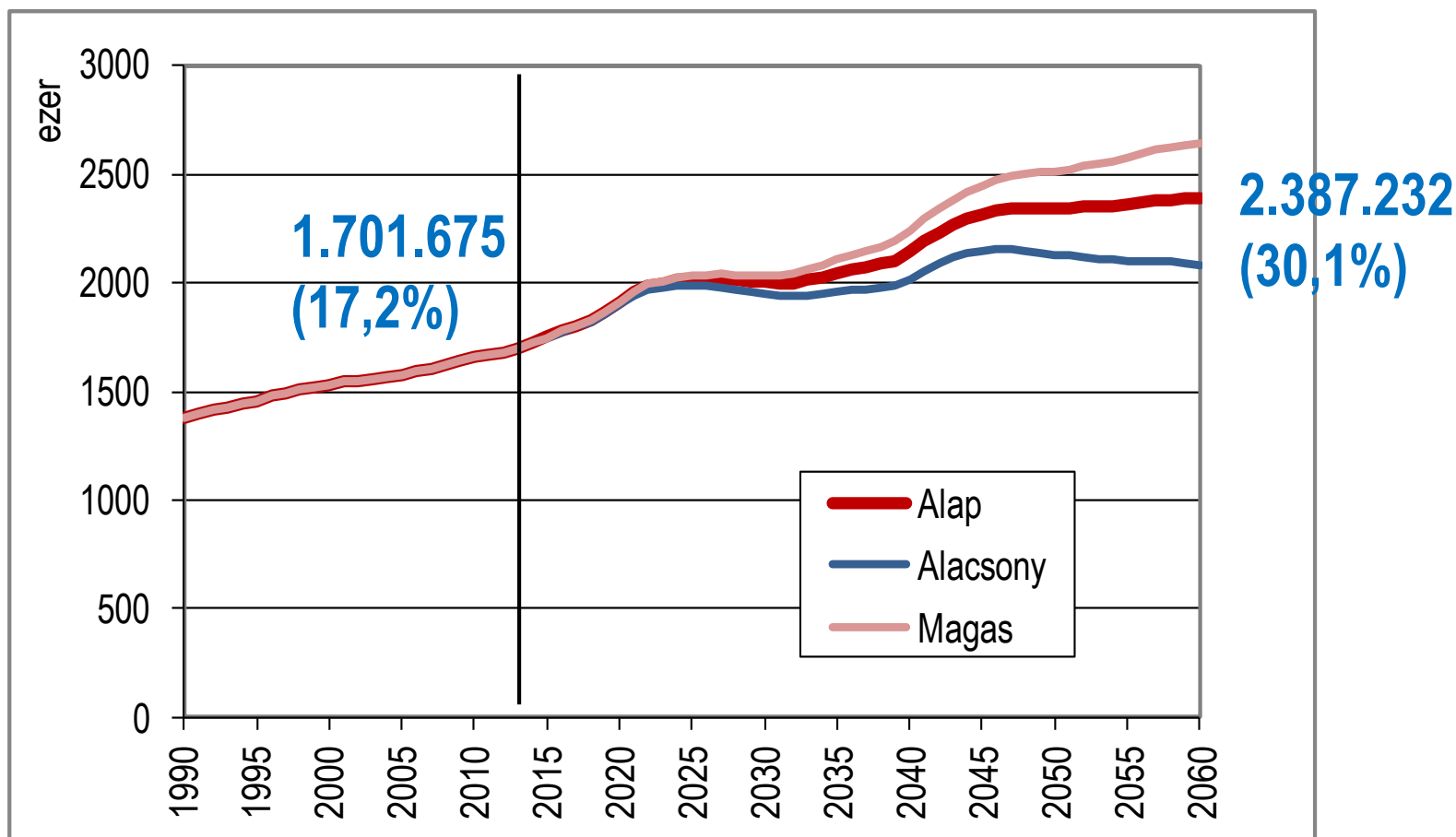
Az NKI 2014-es előreszámítása során alkalmazott hipotézisek rendszere

Mutatók	Jelen	Jövő (2060)		
	2013	alap	alacsony	magas
TTA	1,34	1,60	1,45	1,75
e_0 férfi	70,9	84,8	76,8	87,1
e_0 nő	78,2	88,7	83,8	92,4
Vándorlás	-7340	7500	-7500	17 500

A népesség száma Magyarországon, 1990–2060, az NKI előrejelzése szerint

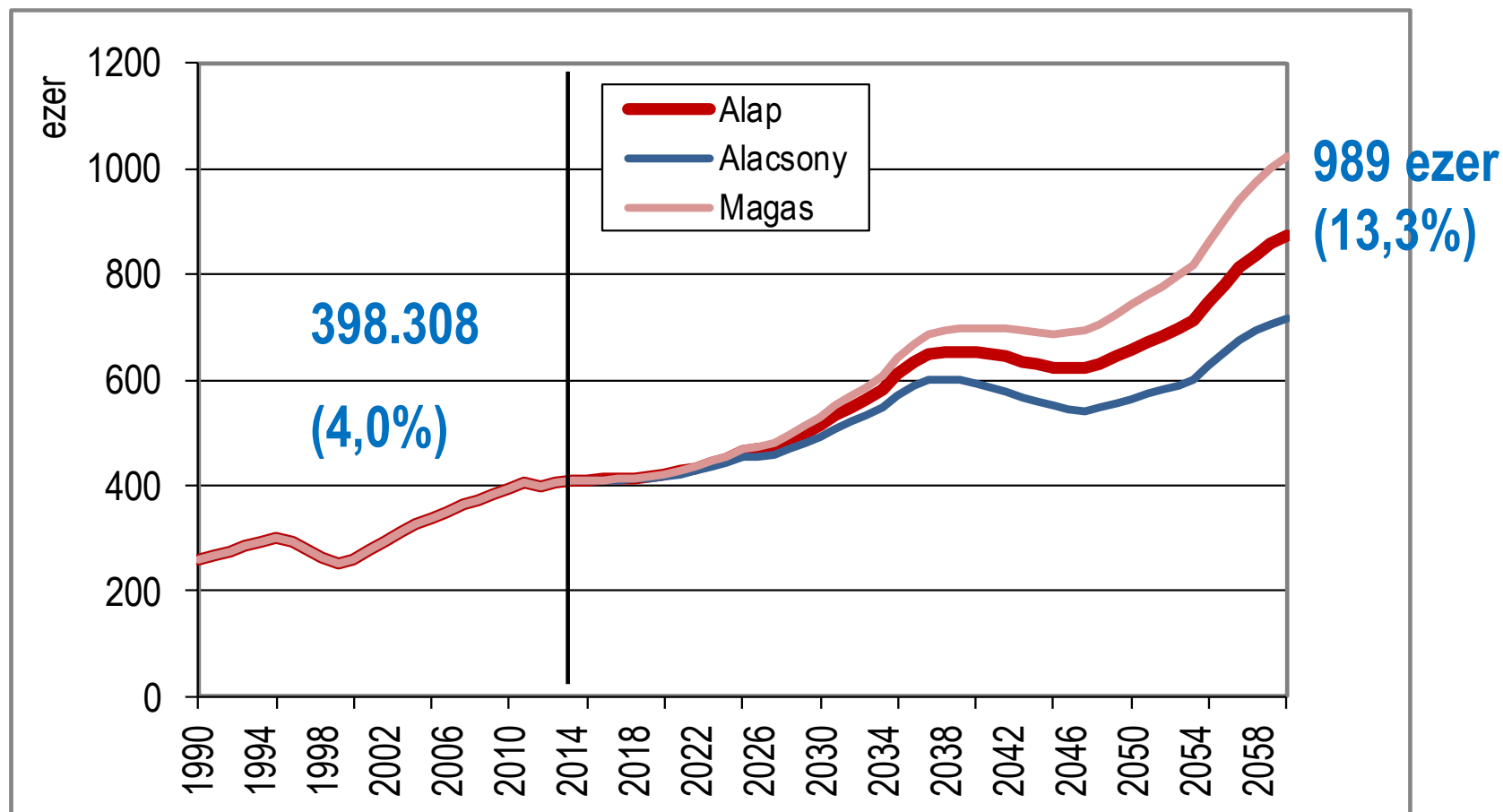
A 65 évesek és idősebbek számának és arányának alakulása 2013 és 2060 között

www.demografia.hu

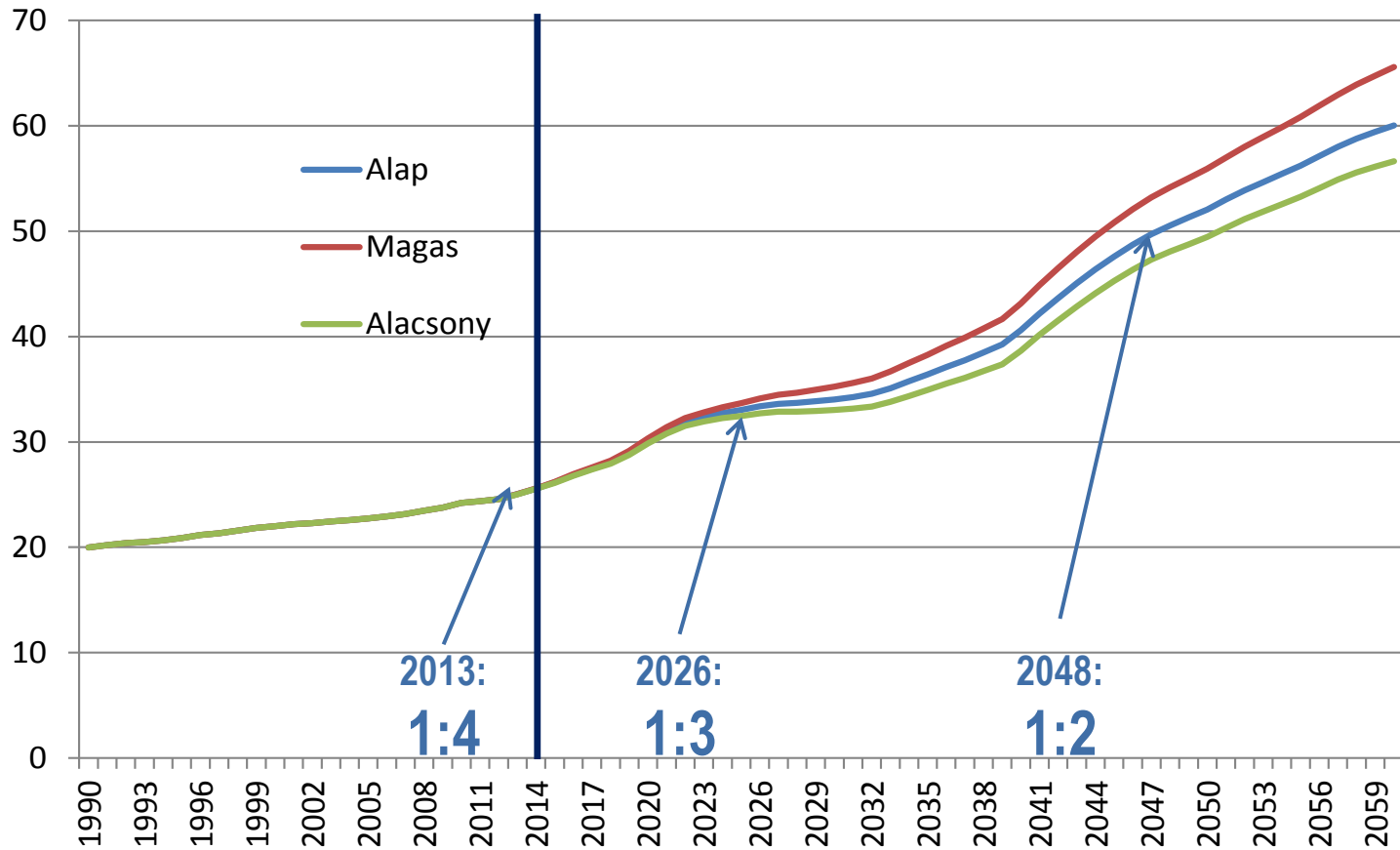
A 80 évesek és idősebbek számának és arányának alakulása 2013 és 2060 között

www.demografia.hu

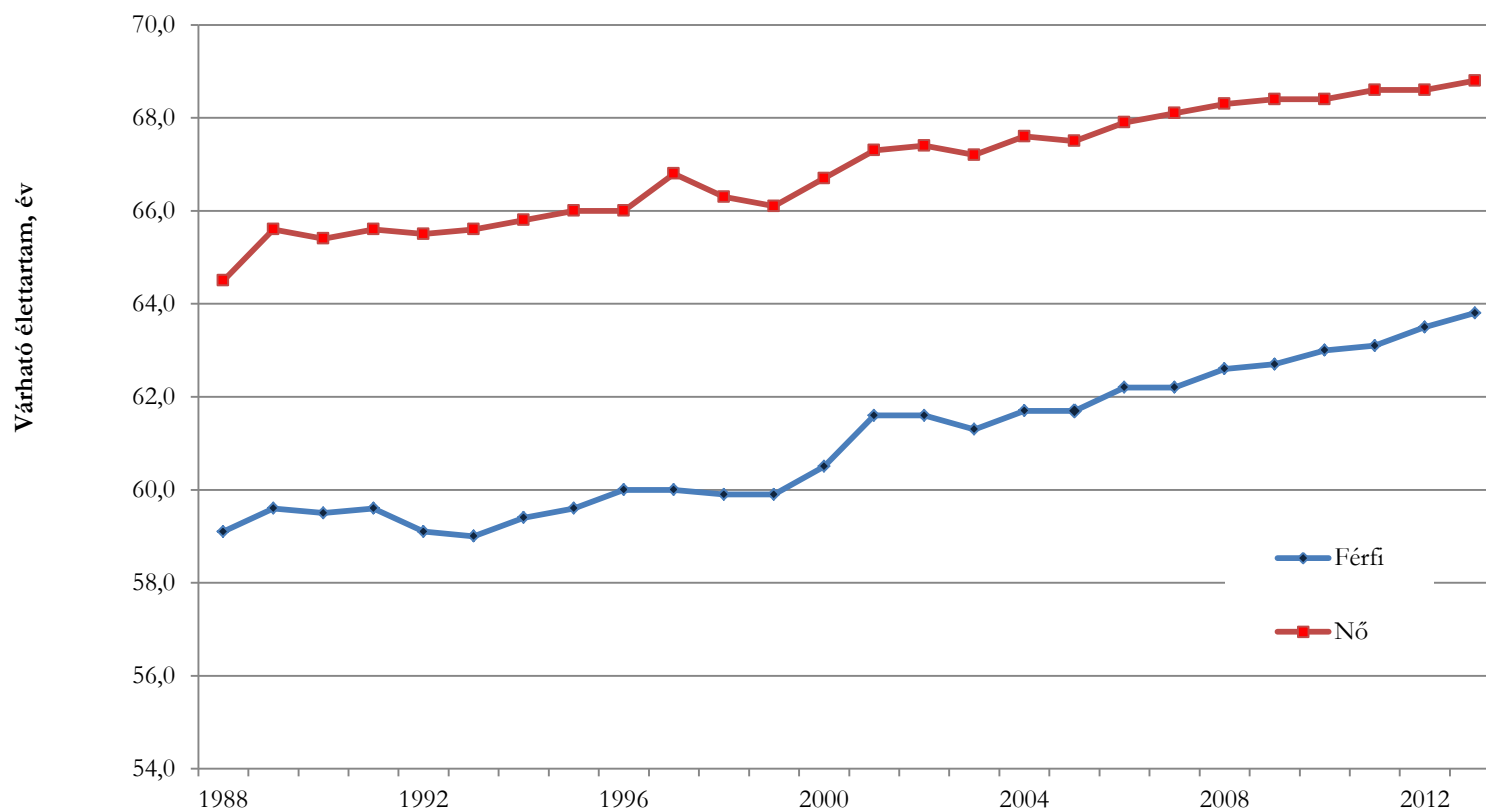
Időskori függőségi ráta: 65+/15–64

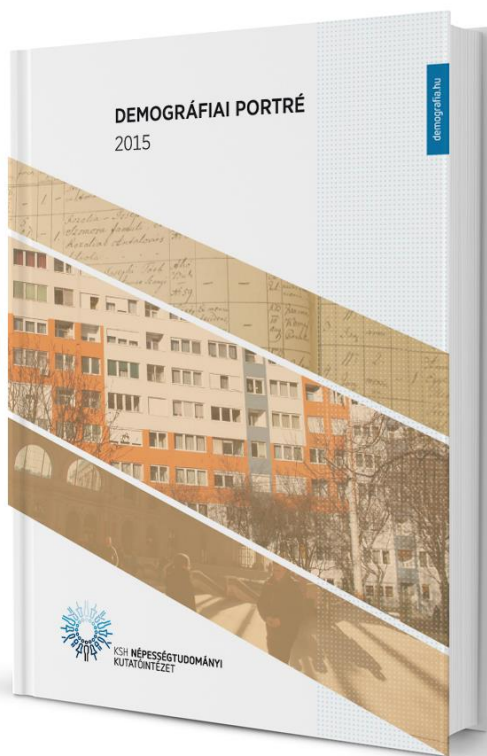

www.demografia.hu

Hány éves korban 15 év a várható élettartam, nők, férfiak, 1988–2013

Köszönöm a figyelmet!

www.demografia.hu

